

Statligt tandvårdsstöd

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2007/08:49 Statligt tandvårdsstöd och tre motioner innefattande sammanlagt 17 yrkanden som väckts med anledning av propositionen. Vidare behandlas fyra motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2007.

I propositionen föreslår regeringen en ny lag om statligt tandvårdsstöd. Stödet består av ett allmänt tandvårdsbidrag och tandvårdersättning. Det allmänna tandvårdsbidraget utgörs av ett fast årligt belopp, som samtliga som är berättigade till statligt tandvårdsstöd kan använda för betalning av ersättningsberättigande tandvård under en period av högst två år fr.o.m. den 1 juli varje år. Tandvårdersättningen är avsedd som ett skydd mot höga kostnader och lämnas med en viss andel av patientens sammanlagda kostnader för ersättningsberättigande tandvård som har slutförts under en ersättningsperiod om ett år, i den mån kostnaderna överstiger ett visst fastställt belopp.

I propositionen (s. 135 f.) redovisar regeringen att Socialstyrelsen har fått i uppdrag att förbereda inrättandet av ett tandhälsoregister. Bestämmelser om registret kommer att tas in i en särskild förordning.

Den 6 mars har Socialdepartementet och Datainspektionen inför utskottet lämnat närmare information om det planerade tandhälsoregistret. Därutöver har Socialdepartementet, sedan utskottet efterfrågat vissa förtydliganden, lämnat ytterligare information vid sammanträdet den 12 mars.

Datainspektionen har därefter, på utskottets begäran, yttrat sig i ärendet.

Utskottet tillstyrker i huvudsak förslagen i propositionen och avstyrker samtliga motioner. När det gäller uppgiftslämnandet till det planerade tandhälsoregistret föreslår utskottet en ändring innebärande att uppgifterna ska lämnas direkt till Socialstyrelsen och att Försäkringskassan endast ska hantera den tekniska insamlingen för Socialstyrelsens räkning. Därmed betraktas uppgifterna inte som allmänna handlingar hos Försäkringskassan, vilket förstärker patienternas integritetsskydd.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2008.

I betänkandet finns 11 reservationer och 2 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden	8
Avslag på propositionen m.m.	8
Allmänna bestämmelser om rätten till statligt tandvårdsstöd	9
Allmänt tandvårdsbidrag	12
Abonnemangstandvård	14
Tandvårdsersättning	15
Tandhälsoregister m.m.	18
Övriga lagförslag	23
Övriga frågor	23
Reservationer	27
1. Avslag på propositionen m.m., punkt 1 (v)	27
2. Statligt tandvårdsstöd, punkt 2 (s)	28
3. Statligt tandvårdsstöd, punkt 2 (mp)	29
4. Tandvård för gömda och papperslösa, punkt 3 (v, mp)	29
5. Allmänt tandvårdsbidrag, punkt 4 (mp)	30
6. Höjt tandvårdsbidrag, punkt 5 (s)	31
7. Abonnemangstandvård m.m., punkt 6 (mp)	31
8. Tandvårdsersättning, punkt 7 (mp)	32
9. Förbättring av tandhälsan hos vissa grupper m.m., punkt 11 (s)	33
10. Biverkningar av dentala material m.m., punkt 12 (v)	33
11. Genusperspektiv, punkt 13 (v)	34
Särskilda yttranden	35
1. Statligt tandvårdsstöd, punkt 2 (v)	35
2. Tandhälsoregister m.m. (s, v, mp)	36
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	37
Propositionen	37
Följdmotionerna	37
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	38
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	40
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	59

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Avslag på propositionen m.m.

1. Avslag på propositionen m.m.

Riksdagen avslår motion

2007/08:So11 av Elina Linna m.fl. (v) yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (v)

Allmänna bestämmelser om rätten till statligt tandvårdsstöd

2. Statligt tandvårdsstöd

Riksdagen antar

1. 1 kap. 4–6 §§ regeringens förslag till lag om statligt tandvårdsstöd,
2. regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringslagen
(1999:799). Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:49 i
denna del och avslår motionerna

2007/08:So10 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 1 och

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 1–3.

Reservation 2 (s)

Reservation 3 (mp)

3. Tandvård för gömda och papperslösa

Riksdagen avslår motion

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 4.

Reservation 4 (v, mp)

Allmänt tandvårdsbidrag

4. Allmänt tandvårdsbidrag

Riksdagen antar 2 kap. 1 och 3 §§ regeringens förslag till lag om
statligt tandvårdsstöd. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:
49 i denna del och avslår motion

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 5 och 6.

Reservation 5 (mp)

5. Höjt tandvårdsbidrag

Riksdagen avslår motion

2007/08:So10 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 2.

Reservation 6 (s)

*Abonnemangstandvård***6. Abonnemangstandvård m.m.**

Riksdagen antar 2 kap. 2 § regeringens förslag till lag om statligt tandvårdsstöd. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:49 i denna del och avslår motion

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 7–9.

Reservation 7 (mp)

*Tandvårdsersättning***7. Tandvårdsersättning**

Riksdagen antar 2 kap. 4–6 §§ regeringens förslag till lag om statligt tandvårdsstöd. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:49 i denna del och avslår motion

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 10 och 11.

Reservation 8 (mp)

*Tandhälsoregister m.m.***8. Vårdgivarens uppgiftsskyldighet**

Riksdagen antar 3 kap. 3 § regeringens förslag till lag om statligt tandvårdsstöd med den ändringen att bestämmelsen får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2007/08:49 i denna del.

9. Lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration. Därmed avslår riksdagen proposition 2007/08:49 i denna del.

*Lagförslagen i övrigt***10. Lagförslagen i övrigt**

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om statligt tandvårdsstöd,
2. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
3. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
4. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
5. lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125),
6. lag om ändring i lagen (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor,
7. lag om ändring i lagen (1993:332) om avgiftsfria sjukvårdsförmåner m.m. för vissa hiv-smittade, i den mån lagförslagen inte omfattas av vad utskottet föreslagit under punkterna 2, 4, 6, 7 och 8. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:49 i denna del.

*Övriga frågor***11. Förbättring av tandhälsan hos vissa grupper m.m.**

Riksdagen avslår motion

2007/08:So10 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkandena 3 och 4.

*Reservation 9 (s)***12. Biverkningar av dentala material m.m.**

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:So380 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 4 och

2007/08:So554 av Anita Brodén (fp) yrkandena 1 och 2.

*Reservation 10 (v)***13. Genusperspektiv**

Riksdagen avslår motion

2007/08:So380 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 5.

Reservation 11 (v)

Stockholm den 25 mars 2008

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (c), Ylva Johansson (s), Cecilia Widegren (m), Magdalena Andersson (m), Christer Engelhardt (s), Marianne Kierkemann (m), Tobias Krantz (fp), Lennart Axelsson (s), Chatrine Pålsson Ahlgren (kd), Margareta B Kjellin (m), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Lars-Ivar Ericson (c), Thomas Nihlén (mp), Finn Bengtsson (m), Per Svedberg (s) och Ann Arleklo (s).

Redogörelse för ärendet

Till grund för förslagen i propositionen ligger Utredningen om ett nytt tandvårdsstöd för vuxnas slutbetänkande Friskare tänder – till rimliga kostnader (SOU 2007:19). I det följande avses med uttrycket utredningen denna utredning.

Den 24 maj 2007 genomförde utskottet, för att bredda sitt kunskapsunderlag inom tandvårdens område, en sluten utfrågning om tandvård. Inbjudna var företrädare för Sveriges Tandläkarförbund, Svenska Tandsköterskeförbundet och Sveriges Tandhygienistförening.

Utskottet mottog under beredningen av ärendet ett antal skrivelser angående inrättandet av ett tandhälsoregister (propositionen s. 135 f.)

Utskottet fick i samband med sammanträdet den 6 mars 2008 information från Socialdepartementet om det planerade tandhälsoregistret. Vid informationen deltog även företrädare för Datainspektionen. Vid sammanträdet lämnade Datainspektionen synpunkter på delar av innehållet i propositionen. Datainspektionen påtalade också att den inte beretts tillfälle att yttra sig i samband med remissbehandlingen av det utredningsbetänkande som ligger till grund för huvuddelen av de förslag som lämnas i propositionen. En skriftlig PM lämnades (dnr 130-1997-2007/08).

Vid sammanträdet den 12 mars lämnade Socialdepartementet information utifrån innehållet i en vid departementet upprättad och till utskottet den 11 mars ingiven promemoria (dnr 130-2087-2007/08). Vid sammanträdet ingavs dessutom en tilläggspromemoria (dnr 130-2097-2007/08). Utskottet beslöt vid sammanträdet att med stöd av 4 kap. 11 § riksdagsordningen inhämta yttrande från Datainspektionen över de två promemoriorna.

Datainspektionen har lämnat ett yttrande till utskottet den 18 mars.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen en ny lag om statligt tandvårdsstöd. Stödet lämnas till vårdgivare för utförd tandvård och består av ett allmänt tandvårdsbidrag och tandvårdsersättning.

Det allmänna tandvårdsbidraget utgörs av ett fast årligt belopp, som samtliga som är berättigade till statligt tandvårdsstöd kan använda för betalning av ersättningsberättigande tandvård under en period av högst två år fr.o.m. den 1 juli varje år. Bidraget kan även användas för betalning enligt ett avtal om abonnemangstandvård.

Tandvårdsersättningen är avsedd som ett skydd mot höga kostnader. Tandvårdsersättning lämnas med en viss andel av patientens sammanlagda kostnader för ersättningsberättigande tandvård som har slutförts under en ersättningsperiod om ett år, i den mån kostnaderna överstiger ett visst fastställt belopp.

I lagen ges en allmän definition av vilken tandvård som regeringen anser är så prioriterad att den ska kunna berättiga till statligt tandvårdsstöd. Bestämmelsen ska kompletteras med särskilda föreskrifter om vilka tandvårdsåtgärder som kan berättiga till ersättning enligt lagen och under vilka förutsättningar ersättning kan lämnas för åtgärderna. För varje sådan åtgärd ska bestämmas ett referenspris. Referenspriserna utgör grunden för beräkningen av tandvårdsersättning samt ska fungera som jämförelsepriser för patienten. Den fria prissättningen på tandvårdsområdet behålls dock.

En ny nämnd för statligt tandvårdsstöd ska inrättas. Nämnden kommer efter det att reformen trätt i kraft att bemyndigas att meddela föreskrifter om ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder och referenspriser samt om karensbelopp och ersättningsgrader inom skyddet mot höga kostnader.

Dagens högkostnadsskydd för patienter som är 65 år eller äldre ersätts av det nya statliga tandvårdsstödet.

I propositionen redovisas ett flertal åtgärder i syfte att förbättra konkurrensen på tandvårdsmarknaden och stärka patientens ställning. Regeringen redogör vidare för olika åtgärder som planeras för att utveckla styrning och uppföljning av tandvården samt förbättra statistiken om tandhälsa, tandvårdskonsumtion och tandvårdskostnader.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2008.

Utskottets överväganden

Avslag på propositionen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion med bl.a. en begäran om avslag på propositionen.

Jämför reservation 1 (v).

Motion

I motion So11 av Elina Linna m.fl. (v) yrkande 1 yrkas att riksdagen avslår propositionen. Enligt motionärerna innebär propositionens förslag inte någon lättnad för dem som har det sämst ställt. Vidare begärs i yrkande 2 att regeringen utreder och återkommer med förslag till en ny tandvårdsreform. Enligt motionärerna bör en sådan reform innefatta att tandvården förs in under sjukvårdens högkostnadsskydd och att detta införande sker i flera steg.

Utskottets ställningstagande

Det nya tandvårdsstödet har på en övergripande nivå två mål. Dessa är att dels bibehålla en god tandhälsa hos individer med inga eller små tandvårdsbehov, dels möjliggöra för individer med stora tandvårdsbehov att få tandvård till en rimlig kostnad.

Det första målet nås främst genom ett ekonomiskt stöd till förebyggande insatser och stimulans till regelbundna besök i förebyggande syfte. Det andra målet nås genom tillskapandet av ett skydd mot höga kostnader som ska minska de ekonomiska hindren för patienter att konsumera den tandvård som de behöver. Den förebyggande tandvården är dock central även för patienter med stora tandvårdsbehov.

När det gäller det första övergripande målet, att bibehålla en god tandhälsa hos individer med inga eller små tandvårdsbehov, delar utskottet bedömningen att detta i första hand bör uttryckas i ett effektmål om ökad besöksfrekvens i tandvården i den åldersgrupp där besöksfrekvensen är lägst, dvs. 20–29-åringarna.

I fråga om det andra övergripande målet, dvs. om tandvård till rimliga kostnader för individer med stora tandvårdsbehov, delar utskottet bedömningen att ett ökat antal kvarvarande respektive intakta tänder i befolkningen skulle kunna vara ett effektmål.

En vägledande princip för utformningen av det nya stödet är att det ska utformas så att de statliga resurserna så långt som möjligt träffar de individer som har de största behoven. Grundprincipen vid utformningen av

tandvårdsstödet är vidare att stödet ska utgå efter behov och inte kopplas till sådana omständigheter som t.ex. patientens ålder. Det är mer samhälls-ekonomiskt effektivt om vården utförs när behov uppstår än om vårdbehovet ackumuleras i väntan på att en viss ålder ska uppnås.

Utskottet anser att ett nytt tandvårdsstöd ska utgöra en enkel och sammanhållen modell, ha en hälsofrämjande inriktning, medge att kostnaderna för såväl staten som patienterna kan förutses och komma patienten till del, dvs. bli en subvention av patienternas pris och inte en subvention till vårdgivarna.

Utskottet noterar att anslaget 13:1 Tandvårdsförmåner m.m. i budgetpropositionen för 2008 tillförts drygt tre miljarder kronor mer jämfört med 2007.

Utskottet kommer längre fram i betänkandet att återkomma till vissa frågeställningar kring inrättandet av det tandhälsoregister som regeringen givit Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda.

Utskottet välkomnar och ställer sig bakom huvuddelen av de förslag som lämnas i propositionen. Följaktligen avstyrker utskottet motion So11 (v) yrkande 1 om avslag på propositionen. Utskottet delar inte heller den uppfattning som framförs i yrkande 2 i samma motion, varför även detta yrkande avstyrks.

Allmänna bestämmelser om rätten till statligt tandvårdsstöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till allmänna bestämmelser om rätten till statligt tandvårdsstöd. Riksdagen avslår en motion med yrkande om avslag på regeringens bedömning beträffande ersättningsformer.

Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden dels om att även 20–24-åringar ska få avgiftsfri tandvård, dels om att även gömda personer och s.k. papperslösa ska få tillgång till tandvård. Jämför reservationerna 2 (s), 3 (mp) och 4 (v, mp) samt särskilt yttrande 1 (v).

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att skyddet mot höga kostnader i det nya tandvårdsstödet bör baseras på att ersättning betalas ut för utförd vård enligt ett styckeprissystem. Det bör dessutom finnas ett stöd till regelbundna undersökningar och förebyggande åtgärder i form av ett fast belopp för varje individ. Statligt tandvårdsstöd bör vidare under vissa förutsättningar lämnas för tandvård till fast pris i form av abonnemangstandvård.

Regeringen anser vidare att ett styckeprisbaserat system kräver starka mekanismer och effektiva regler för att begränsa kostnadsökningar. Detta blir särskilt påtagligt om stödet ger en procentuell ersättning eller är konstruerat så att det finns ett tak för patientens kostnad.

Enligt regeringen finns det fördelar med ett tandvårdsstöd som bygger på tandvård till fast pris, främst att det ger mer förutsägbara kostnader för patienterna och för staten och incitament till förebyggande insatser snarare än reparativ vård. Samtidigt finns det svårigheter och risker som måste hanteras. En viktig fråga är hur man kan utforma kontrollerbara och enhetliga riskgrupper. De flesta landsting har system för tandvård till fast pris i form av s.k. abonnemangstandvård. Skillnaderna mellan landstingen är dock stora, och det finns i nuläget endast begränsad uppföljning som visar på effekterna av abonnemangstandvård. Många privata vårdgivare anser sig inte kunna erbjuda abonnemang på grund av svårigheterna att sprida riskerna. Det är i dag svårt att bedöma möjligheterna att utforma ett system för tandvård till fast pris som kan omfatta hela den vuxna befolkningen.

Regeringen anser dock att det är viktigt att abonnemangstandvården ges möjlighet att fortsätta att utvecklas. En målsättning bör vara att abonnemangstandvård ska kunna erbjudas av både privata och offentliga vårdgivare på ett konkurrensneutralt sätt. Det ska även framöver ges ett stöd till abonnemangstandvård inom ramen för det statliga tandvårdsstödet.

Det bör dessutom finnas ett särskilt stöd som ges till alla och som kan användas till bl.a. undersökningar och förebyggande åtgärder. Regeringen anser att detta bör ha formen av ett allmänt tandvårdsbidrag som den enskilde kan tillgodogöra sig med regelbundna intervall.

Sammanfattningsvis bör, enligt regeringen, det nya tandvårdsstödet innehålla ett skydd mot höga kostnader som bygger på en styckeprismodell i kombination med kraftfulla åtgärder för att förbättra konkurrensen på tandvårdsmarknaden samt ett allmänt tandvårdsbidrag i form av ett fast belopp per person. För att systemet ska bli så enkelt som möjligt bör detta bidrag även kunna användas som betalning för abonnemangstandvård.

Regeringen föreslår att statligt tandvårdsstöd ska få lämnas för tandvårdsåtgärder som slutförs fr.o.m. det år då patienten fyller 20 år.

Vidare föreslås att det, för att statligt tandvårdsstöd ska kunna lämnas, ska krävas att patienten, när tandvårdsåtgärden påbörjas, har rätt till bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringslagen (1999:799; SofL) eller, utan att vara bosatt här, har rätt till förmåner som följer av rådets förordning (EEG) nr 1408/71.

Dessutom föreslås att statligt tandvårdsstöd inte ska få lämnas för sådan tandvård som omfattas av bestämmelserna i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) om vårdavgifter i öppenvården.

Avslutningsvis föreslås att det i SofL görs ett tillägg med innebörd att den som är bosatt i Sverige ska omfattas av lagen om statligt tandvårdsstöd.

Motioner

I motion So10 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att avgiftsfri tandvård bör införas även för 20–24-åringar.

I motion So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 1 yrkas avslag på regeringens förslag angående ersättningsformer. Enligt motionärerna är tandvård till fast pris det bästa sättet att nå en kostnadseffektiv tandvård med starka incitament för förebyggande tandvård samt ett skydd för höga kostnader. I yrkande 2 yrkas avslag på regeringens förslag angående allmänna bestämmelser om rätten till statligt tandvårdsstöd. Motionärerna förespråkar att tandvård ska erbjudas till fast pris och vara avgiftsfri upp till 25 år. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om en höjd gräns för fri tandvård upp till 25 år. Motionärerna pekar på att alltför unga studerar längre än tidigare varför de inte har en egen inkomst vid 20 års ålder. I yrkande 4 slutligen begärs ett tillkännagivande om att gömda personer och s.k. papperslösa också ska få tillgång till tandvård. Motionärerna anser att regeringen bör återkomma med ett förslag om hur denna grupp också ska få tillgång till viss tandvård.

Aktuellt

Regeringen har den 6 mars beslutat proposition 2007/08:105 Lag om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. I propositionen anføres (s. 10) att frågan om en utvidgad skyldighet för landstingen att erbjuda hälso- och sjukvård för vuxna asylsökande och för utlänningar som olovligen vistas i Sverige samt frågan om statlig ersättning för en sådan utvidgad skyldighet är föremål för vidare överväganden inom Regeringskansliet och därför inte behandlas i propositionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att skyddet mot höga kostnader i det nya tandvårdsstödet bör baseras på att ersättning betalas ut för utförd vård enligt ett styckeprissystem. Det är viktigt att det finns ett stöd till regelbundna undersökningar och förebyggande åtgärder i form av ett fast belopp för varje individ. Utskottet noterar dock att det under vissa förutsättningar kommer att vara möjligt att statligt tandvårdsstöd lämnas för tandvård till fast pris i form av abonnemangstandvård. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion So12 (mp) yrkande 1.

Utskottet anser vidare att de föreslagna allmänna bestämmelserna om vad som ska berättiga till statligt tandvårdsstöd är väl avvägda. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag till 1 kap. 4–6 §§ lag om statligt tandvårdsstöd samt förslaget till ändring i socialförsäkringslagen (1999:799). Följaktligen avstyrker utskottet motion So12 (mp) yrkande 2. Något initiativ bör inte heller tas med anledning av motionerna So10 (s) yrkande 1 och So12 (mp) yrkande 3.

Frågan om utvidgad skyldighet för landstingen att erbjuda hälso- och sjukvård, innefattande tandvård, för vuxna asylsökande och för utlänningar som olovligen vistas i Sverige övervägs för närvarande inom Regeringskansliet. Detta arbete bör inte föregripas. Riksdagen bör därför inte ta något initiativ med anledning av motion So12 (mp) yrkande 4.

Allmänt tandvårdsbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om allmänt tandvårdsbidrag. Riksdagen avslår motionsyrkanden dels om att tillsätta en utredning om ett system med tandvård till fast pris, dels om höjda tandvårdsbidrag.

Jämför reservationerna 5 (mp) och 6 (s).

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen att allmänt tandvårdsbidrag ska få användas för betalning av ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder under en period av högst två år räknat fr.o.m. den 1 juli varje år. Förutsättningen är att patienten detta datum har rätt till bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringslagen (1999:799) eller till förmåner som följer av förordningen (EEG) nr 1408/71. Vidare föreslås att regeringen ska meddela föreskrifter om det allmänna tandvårdsbidragets storlek.

Regeringen anför vidare att enkätundersökningar visar att ca 85 % av den vuxna befolkningen besöker tandvården under en tvåårsperiod. Det är dock inte alla som genomgår en fullständig undersökning eller får en förebyggande behandling. Utredningen uppskattade att ca 20 % av dem som besöker tandvården under en tvåårsperiod gör det på grund av att det uppstått ett akut tandvårdsbehov och inte i förebyggande syfte.

Även om den genomsnittliga besöksfrekvensen är relativt hög märks en klart lägre, i vissa fall t.o.m. avtagande, besöksfrekvens i några grupper. Den lägre besöksfrekvensen finns bland de yngre, särskilt 20–29-åringarna, och de äldsta (75 år och äldre).

Utgångspunkten vid beräkningen av det allmänna tandvårdsbidragets storlek är de ekonomiska ramar som gäller för tandvårdsreformen och som även ska inrymma skyddet mot höga kostnader. Regeringen anser att bidraget för flertalet åldersgrupper bör uppgå till 300 kr vartannat år, vilket motsvarar 150 kr per år.

Enligt regeringen bör utgångspunkten vara att tandvårdsstödet ska vara så enhetligt som möjligt och att skillnader som beror på exempelvis ålder bör undvikas eftersom sårlosningar för vissa grupper riskerar att skapa marginaleffekter och trösklar. När det gäller den del av tandvårdsstödet som utgörs av det allmänna tandvårdsbidraget menar regeringen dock att det

finns skäl som trots allt talar för en viss differentiering på grund av ålder. Regeringen bedömer att en sådan differentiering inte bör leda till några negativa ekonomiska effekter, då bidraget är ett fast belopp. Det allmänna tandvårdsbidraget är viktigt för att undvika att många väljer att avstå från tandvård till dess vårdbehovet blir så omfattande att tandvårdskostnaderna överstiger karensbeloppet och rätten till tandvårdsersättning inträder. Om man ska uppnå en ökad besöksfrekvens i de grupper som i dag besöker tandvården mera sällan än genomsnittet kan en ersättning på 300 kr vartannat år framstå som otillräcklig. Regeringen anser att storleken på det allmänna tandvårdsbidraget bör vara 600 kr vartannat år eller 300 kr per år för dessa grupper, dvs. personer i åldern 20–29 år och de som är 75 år och äldre. Det högre beloppet för dessa grupper rymms enligt regeringens bedömning inom den totala utgiftsramen för reformen.

Motioner

I motion So10 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att stärka den förebyggande tandvården genom höjt tandvårdsbidrag för grupperna 30–64 år, 65–74 år samt för gruppen 75 år och äldre. Enligt motionärerna bör tandvårdsbidraget för dessa grupper utgå med följande belopp vartannat år. För gruppen 30–64 år 500 kr, för gruppen 65–74 år 600 kr och för gruppen över 75 år 900 kr.

I motion So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 5 yrkas avslag på regeringens förslag angående allmänt tandvårdsbidrag. Enligt motionärerna ger ett allmänt tandvårdsbidrag inte den ekonomiska avlastning som avsetts. Tvärtom försämras det ekonomiska stödet för det stora flertalet, vilket ger en dyrare tandvård än i dag. En dyrare tandvård riskerar i sin tur att öka tandohälsan. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning angående ett system med tandvård till fast pris. Enligt motionärerna bör regeringen få i uppdrag att fortsätta utreda det förslag om tandvårdsstöd till fast pris som Utredningen om ett nytt tandvårdsstöd för vuxna lämnat i sitt slutbetänkande. Regeringen bör därefter återkomma med ett förslag utifrån de riktlinjer som angetts i Miljöpartiets förslag om friskandvård till fast pris.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar införandet av ett allmänt tandvårdsbidrag. Utskottet anser att de uppställda förutsättningarna för att få del av stödet är väl avvägda. Utskottet delar vidare regeringens bedömning att tandvårdsstödet bör vara så enhetligt som möjligt för att undvika marginaleffekter och trösklar. Regeringen bör vidare, som föreslås, få rätt att meddela föreskrifter om det allmänna tandvårdsbidragets storlek. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag till 2 kap. 1 och 3 §§ lagen om statligt tandvårdsstöd. Följaktligen avstyrker utskottet motion So12 (mp) yrkande 5. Mot bak-

grund av det anförda anser utskottet att något tillkännagivande inte bör göras till regeringen om en utredning om tandvård till fast pris. Även yrkande 6 i motionen avstyrks därför.

Som anføres ovan tillstyrker utskottet att regeringen får rätt att meddela föreskrifter om det allmänna tandvårdsbidragets storlek. Utskottet avstyrker motion So10 (s) yrkande 2.

Abonnemangstandvård

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om att det allmänna tandvårdsbidraget under vissa förutsättningar ska få användas för betalning enligt ett avtal om abonnemangstandvård. Riksdagen avslår vidare två motionsyrkanden rörande abonnemangspremien respektive om att det behövs en strategi för hur abonnemangstandvården ska kunna fortsätta att utvecklas. Jämför reservation 7 (mp).

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att det allmänna tandvårdsbidraget ska få användas för betalning enligt ett avtal om abonnemangstandvård, om avtalet innebär att vårdgivaren under en period av tre år till ett fast pris ska utföra viss angiven tandvård som patienten behöver.

Vidare anför regeringen, under rubriken Nuvarande reglering av abonnemangstandvården, att patienter och vårdgivare kan sluta avtal om s.k. abonnemangstandvård. Ett sådant avtal innebär att vårdgivaren under en viss period mot en fast avgift ska tillhandahålla viss tandvård till patienten. För abonnemangsavtal som omfattar bastandvård och som avser en period om två år betalar Försäkringskassan i dag ut ett fast ersättningsbelopp om 200 kr per år (se 10 § förordningen [1998:1337] om tandvårdstaxa samt bilagan till denna förordning). Abonnemangstandvård erbjuds av folktandvården i de flesta landsting. Våren 2007 fanns ca 120 000 abonnemangspatienter. Drygt hälften av dessa var i åldern 20–29 år.

Motioner

I motion So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 7 yrkas avslag på regeringens förslag angående abonnemangstandvård. Motionärerna förespråkar ett nationellt tandvårdssystem till fast pris. I yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att, om regeringens förslag genomförs, abonnemangspremien bör räknas in i karensbeloppet. I yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om en strategi för en fortsatt utveckling av abonnemangstandvården.

Motionärerna anför att det saknas en strategi för hur abonnemangstandvården ska kunna dels utvecklas över hela landet, dels få en fortsatt positiv utveckling. Regeringen bör återkomma med en sådan strategi.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på att det allmänna tandvårdsbidraget föreslås få användas för betalning enligt ett avtal om abonnemangstandvård. Utskottet anser att den uppställda förutsättningen för detta, att vårdgivaren under en period av tre år till ett fast pris ska utföra viss angiven tandvård som patienten behöver, är rimligt avvägd. Utskottet tillstyrker därför även regeringens lagförslag i denna del. Följaktligen avstyrker utskottet bifall till motion So12 (mp) yrkande 7.

I motion So12 (mp) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att abonnemangsavgiften ska räknas in i karensbeloppet. Utskottet noterar att regeringen i propositionen (s. 81 f.) anför att tandvård som omfattas av abonnemangstandvård inte bör ingå i beräkningen av tandvårdsersättningen. Vidare framgår att tandvård som patienten får utöver abonnemangstandvården omfattas av skyddet mot höga kostnader. Vad beträffar abonnemangsavgiften anmärks att denna inte kan tillgodoräknas patienten vid beräkningen av tandvårdsersättningen. Utskottet delar regeringens uppfattning i fråga om hur beräkningen av tandvårdsersättningen bör ske och avstyrker därför yrkandet. Utskottet anser inte heller att något tillkännagivande bör göras om att regeringen bör återkomma med en strategi för en fortsatt utveckling av abonnemangstandvården. Även yrkande 9 i motionen avstyrks därför.

Tandvårdsersättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om att det för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder som har slutförts under en ersättningsperiod om ett år, får lämnas tandvårdsersättning med en viss andel av patientens sammanlagda kostnader, i den mån dessa överstiger ett visst fastställt belopp. Riksdagen bifaller även regeringens förslag om ersättningsperiod och beräkning av tandvårdsersättning. Riksdagen avslår ett motionsyrkande om möjligheten för personer med mycket låg eller ingen inkomst att få tillgång till tandvård.

Jämför reservation 8 (mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att det för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder som har slutförts under en ersättningsperiod om ett år, får lämnas tandvårdsersättning med en viss andel av patientens sammanlagda kostnader, i den mån dessa överstiger ett visst fastställt belopp.

Regeringen anför vidare att en del av det nya tandvårdsstödet ska utgöras av ett skydd mot höga kostnader. Skyddet ska utformas med ett s.k. karensbelopp som patienten betalar. Karensbeloppet bör läggas på en sådan nivå att den enskilde patienten visserligen får ta ett eget kostnadsansvar men normalt inte riskerar att behöva avstå från nödvändig vård av ekonomiska skäl. Tandvårdskostnader över karensbeloppet ska ersättas genom att en procentuell andel av kostnaderna betalas ut. Patienten ska dock alltid betala en viss andel själv, så att ett val av en dyrare behandling också innebär en högre kostnad för patienten. Detta är av stor betydelse för att stödet inte ska bli onödigt kostnadsdrivande.

De befintliga högkostnadsskydden för läkemedel och vårdavgifter löper under en ettårsperiod. Eftersom de flesta i Sverige således är vana vid att ersättningssystem baseras på en ettårsperiod är det en fördel om man kan använda samma tidsperiod även i tandvårdsstödet. En sådan lösning bör göra det lättare för enskilda att sätta sig in i vad tandvårdsstödet innebär.

Enligt regeringen bör vid bedömningen av på vilken nivå skyddet mot höga kostnader ska träda in, en utgångspunkt vara hur stora kostnader som de flesta patienter i normalfallet kan finansiera utan större problem. Cirka 20 % av patienterna har under ett år tandvårdskostnader som är högre än 3 000 kr. Regeringen bedömer att kostnader över 3 000 kr av de flesta människor uppfattas som höga och att svårigheterna att själv finansiera kostnaderna ökar när man uppnår denna kostnadsnivå. Detta gäller särskilt när kostnaden uppstår oplanerat. En lämplig nivå på karensbeloppet, vid beaktande av de finansiella ramarna för reformen och behovet av att hålla kostnaderna under kontroll, är enligt regeringens mening därför 3 000 kr.

Regeringen anser att en rimlig nivå på den procentuella ersättningen är 50 % av kostnaderna. För personer som har mycket höga kostnader ger emellertid inte denna ersättningsnivå ett tillräckligt skydd. Regeringen anser därför att den andel som ersätts bör öka till 85 % för den del av kostnaderna som överstiger 15 000 kr.

Regeringen anför vidare att ett generellt system med samma karensbelopp och ersättningsnivåer för alla inte innebär att tandvårdskostnaderna minskar så mycket för alla grupper att de ekonomiska hindren för att få tandvård helt försvinner. Det får anses omöjligt att i ett sådant generellt system hantera alla de skillnader i ekonomiska förutsättningar som finns. För de som har de lägsta inkomsterna och de sämsta ekonomiska förutsättningarna återstår möjligheten att ansöka om bistånd till tandvård enligt socialtjänstlagen (2001:453). Enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt, rätt till bistånd för sin försörjning och för sin livsföring i

övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Enligt praxis kan bistånd medges till skäliga kostnader för nödvändig tandvård. Hit räknas också förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning.

När det gäller ersättningsperioden föreslår regeringen att denna ska påbörjas när en första ersättningsberättigande åtgärd har slutförts. Vårdgivaren kan på patientens begäran anmäla hos Försäkringskassan att en ny ersättningsperiod ska påbörjas innan den tidigare ersättningsperioden har löpt ut. Regeringen föreslår också att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska meddela föreskrifter om anmälan samt om när en ny ersättningsperiod ska börja löpa.

Regeringen föreslår dessutom att kostnaden för en utförd tandvårdsåtgärd ska beräknas med utgångspunkt i referenspriset för åtgärden, dock högst till ett belopp motsvarande vårdgivarens pris för åtgärden för den aktuella patienten. Avslutningsvis föreslår regeringen att tandvårdsersättning inte ska få lämnas för sådana tandvårdsåtgärder som omfattas av ett avtal om abonnemangstandvård för vilket allmänt tandvårdsbidrag kan användas som betalning. Tandvårdsersättning får inte heller lämnas för tandvårdsåtgärder som betalas med ett allmänt tandvårdsbidrag.

Motioner

I motion So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 10 yrkas avslag på regeringens förslag angående tandvårdsersättning, ett skydd mot höga kostnader. Vidare begärs i yrkande 11 ett tillkännagivande om problemen för personer med mycket låg eller ingen inkomst att få tillgång till tandvård. Motionärerna anser att regeringen bör återkomma med förslag på hur dessa personer ska kunna få tillgång till den tandvård som de är i behov av för att leva ett normalt liv.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar de förslag om tandvårdsersättning som regeringen lämnar i propositionen. Utskottet anser att de av regeringen förordade ersättningsnivåerna liksom förslaget i övrigt är väl avvägt. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag till 2 kap. 4–6 §§ lag om statligt tandvårdsstöd. Följaktligen avstyrker utskottet motion So12 (mp) yrkande 10. Vidare konstaterar utskottet att de personer som har de lägsta inkomsterna och de sämsta ekonomiska förutsättningarna har möjlighet att ansöka om bistånd enligt socialtjänstlagen till tandvård. Utskottet anser därför inte att det är nödvändigt med något tillkännagivande i enlighet med vad som anförs i yrkande 11 i samma motion.

Tandhälsoregister m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller 3 kap. 3 § regeringens förslag till lag om statligt tandvårdsstöd med den ändringen att bestämmelsen får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration.

Jämför särskilt yttrande 2 (s, v, mp).

Propositionen

Regeringen bedömer att Socialstyrelsen bör ansvara för att det inrättas ett tandhälsoregister med uppgifter om den vuxna befolkningens tandhälsa. Regeringen pekar på att det råder en stor brist på uppgifter om tandhälsan hos den vuxna befolkningen. De största bristerna ligger i avsaknad av kliniska data. För att förbättra kunskapen om hur tandhälsan hos den vuxna befolkningen utvecklas bör därför enligt regeringen ett register om tandhälsa skapas. Ett sådant register kan också fylla en viktig funktion när det gäller forskning och epidemiologiska undersökningar. Socialstyrelsen är nationell expert- och tillsynsmyndighet för verksamhet som rör bl.a. hälso- och sjukvård, hälsoskydd och epidemiologi. Socialstyrelsen får, som förvaltningsmyndighet inom hälso- och sjukvården, behandla personuppgifter i hälsodataregister. Även om tandvård kan anses innefattas i begreppet hälso- och sjukvård har regeringen funnit skäl att närmare precisera Socialstyrelsens statistikansvar för tandhälsan genom ett särskilt uppdrag på detta område. Socialstyrelsen har därför fått i uppdrag att förbereda inrättandet av ett tandhälsoregister (S2007/6909/HSt). Bestämmelser om registret kommer att tas in i en särskild förordning.

Regeringens bedömning är att vårdgivarna utan alltför stor tidsåtgång bör kunna lämna de föreslagna uppgifterna, eftersom dessa bör vara enkla att ta fram. De är med stor sannolikhet redan registrerade i vårdgivarens eget system för journaluppgifter. Tandhälsouppgifterna ska av Försäkringskassan vidarebefordras till Socialstyrelsen för registrering i tandhälsoregistret. Initialt bör det främst vara fråga om uppgifter om antal kvarvarande respektive intakta tänder, men även vissa uppgifter som Försäkringskassan samlar in för administrationen av tandvårdsstödet, bl.a. diagnos- och åtgärds-kod.

Regeringen föreslår att vårdgivaren till Försäkringskassan ska lämna uppgifter om sina patienters tandhälsa och om utförd tandvård, om aktuella priser för de ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder som vårdgivaren utför samt om innehållet i ingångna avtal om abonnemangstandvård och om ett sådant avtal har upphört att gälla i förtid. Regeringen, eller den

myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om vårdgivarens uppgiftsskyldighet i förhållande till såväl Försäkringskassan som patienten.

För att minska den administrativa bördan för Försäkringskassan och för att göra systemet så smidigt som möjligt för vårdgivarna bör enligt regeringen uppgifter ur socialförsäkringsdatabasen lämnas ut elektroniskt på medium för automatiserad behandling. Enligt 21 § lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration (socialförsäkringsdatabaslagen) får sådant utlämnande ske bl.a. om det behövs för att fullgöra en uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning.

Närmare om beredningen i utskottet

Socialutskottet fick vid sammanträdet den 6 mars information från Socialdepartementet och Datainspektionen om det planerade tandhälsoregistret. I samband med sammanträdet ingav Datainspektionen även en den 5 mars dagtecknad promemoria där man lämnade synpunkter på vissa förslag i propositionen. Mot bakgrund av de synpunkter som framfördes av Datainspektionen efterfrågade utskottet vissa förtydliganden från Socialdepartementet. Med anledning härav lämnade Socialdepartementet vid sammanträdet den 12 mars kompletterande information utifrån innehållet i en den 11 mars dagtecknad och i departementet upprättad promemoria som gavs in till utskottet. Därjämte ingavs en kompletterande promemoria.

Utskottet beslutade vidare vid sammanträdet den 12 mars att med stöd av 4 kap. 11 § riksdagsordningen inhämta yttrande från Datainspektionen över Socialdepartementets båda promemorior.

Ett yttrande från Datainspektionen inkom till utskottet den 18 mars.

Datainspektionens synpunkter

Datainspektionen anför i sin promemoria från den 5 mars under rubriken Sammanfattning bl.a. följande:

Datainspektionens roll i beredningsprocessen har inte varit den som myndigheten vanligtvis har när det gäller lagförslag som aktualiserar dataskyddsfrågor. Myndigheten har inte hörts i enlighet med vad som föreskrivs i dataskyddsdirektivet.

Det saknas en analys av förslagets effekter för patienternas integritetsskydd. Det saknas också en avvägning mellan behovet av integritetsskydd och effektivitetsmål.

Försäkringskassans hantering av personuppgifter från tandvården bör övervägas närmare och eventuellt särregleras. Det bör åtminstone stå klart vilka ändamål Försäkringskassan får använda uppgifterna för, hur Försäkringskassan får lämna ut uppgifterna och vilka som får ha åtkomst till uppgifterna.

Uppgifter om befolkningens tandhälsa bör omfattas av en stark sekretess även hos Försäkringskassan.

I avsaknad av klagöranden i dessa avseenden kan Datainspektionen utifrån integritetsintressen inte tillstyrka förslagen i propositionen.

Datainspektionen ser två möjliga lösningar för att tillgodose patienternas integritetsskydd. En lösning är att personuppgifter om patienternas tandhälsa rapporteras direkt till Socialstyrelsen på samma sätt som uppgifter från hälso- och sjukvården rapporteras till Socialstyrelsens övriga hälsodataregister. En annan lösning är att Försäkringskassans hantering av befolkningens tandhälsouppgifter särregleras (eventuellt i socialförsäkringsdatabaslagen). Denna särreglering bör innebära att uppgifterna hålls åtskilda från Försäkringskassans övriga verksamhet och omfattas av en tillräcklig sekretess motsvarande den som gäller för uppgifterna i Socialstyrelsens hälsodataregister.

Socialdepartementets synpunkter

I promemorian från den 11 mars anför Socialdepartementet under rubriken Beredningen bl.a. följande:

Betänkandet Friskare tänder – till rimliga kostnader (SOU 2007:19) lämnades till regeringen i mars 2007. I betänkandet föreslogs bl.a. att Socialstyrelsen ska inrätta ett tandhälsoregister. Betänkandet skickades på remiss till drygt sjuttio instanser, dock inte till Datainspektionen. Underlåtenheten att bereda Datainspektionen tillfälle att yttra sig över betänkandet berodde på ett förbiseende. Synpunkter hade dock självfallet välkomnats om sådana hade lämnats till Socialdepartementet.

Under rubriken Bedömning anför departementet bl.a. följande:

Enligt 3 kap. 3 § första stycket 1 i förslaget till lag om statligt tandvårdsstöd ska vårdgivaren till Försäkringskassan lämna uppgifter om bl.a. sina patienters tandhälsa. I syfte att ytterligare stärka patienternas integritetsskydd kan förslaget ändras på så sätt att vårdgivaren i stället ska lämna uppgifterna om antalet tänder direkt till Socialstyrelsen. För att detta ska kunna genomföras rent praktiskt bör Socialstyrelsen uppdraga åt Försäkringskassan att för styrelsens räkning handha den tekniska insamlingen av uppgifter. Som personuppgiftsansvarig för det planerade tandhälsoregistret får Socialstyrelsen avtala med Försäkringskassan om att agera som s.k. personuppgiftsbiträde enligt 30 § personuppgiftslagen (1998:204). Med personuppgiftsbiträde avses den som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. Av 2 kap. 10 § tryckfrihetsförordningen följer att handling som förvaras hos myndighet endast som led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring för annans räkning inte anses som allmän handling hos den myndigheten.

Försäkringskassan har inte något behov av uppgifterna om antalet kvarvarande respektive intakta tänder i sin egen verksamhet och ska därför inte ha behörighet att behandla uppgifterna i sak. Avsikten är att myndigheten ska samla in uppgifterna från vårdgivarna och därefter vidarebefordra materialet till Socialstyrelsen. Det är således endast fråga om att Försäkringskassan ska förvara uppgifter om antalet tänder som ett led i teknisk lagring för Socialstyrelsens räkning. Detta bör också tydligt framgå av avtalet mellan Socialstyrelsen och Försäkringskassan. Genom den föreslagna konstruktionen anses uppgifterna inte som allmänna handlingar under tiden de förvaras hos Försäkringskassan. Därigenom får patienternas integritetsskydd anses tillgodosett i

ännu högre utsträckning än i det ursprungliga förslaget. Justeringen innebär samtidigt att målet om att skapa så goda administrativa förutsättningar som möjligt för vårdgivarna kan uppnås.

Datainspektionen anser att det måste klargöras om uppgifterna som vårdgivarna behöver ur socialförsäkringsdatabasen ska lämnas ut genom att vårdgivarna får direktåtkomst till uppgifterna eller om det är fråga om ett elektroniskt utlämnande på annat sätt. Enligt uppgift från Försäkringskassan kommer vårdgivarna inte att ha direktåtkomst till socialförsäkringsdatabasen. Socialdepartementet utgår från att Försäkringskassan utformar en teknisk lösning med denna innebörd. Uppgifterna kommer att lämnas ut elektroniskt med stöd av 21 § socialförsäkringsdatabaslagen. Enligt bestämmelsen får uppgifter lämnas ut på medium för automatiserad behandling till annan än den registrerade bl.a. om det behövs för att fullgöra en uppgiftsskyldighet (jfr 4 kap. 1 § förslaget till lag om statligt tandvårdsstöd).

Departementet lämnar vidare i promemorian ett förslag till ändrad utformning av 3 kap. 3 § lagen om statligt tandvårdsstöd i enlighet med vad som beskrivits ovan samt anför dessutom att den i propositionen föreslagna ändringen i 7 § socialförsäkringsdatabaslagen inte längre blir nödvändig och därför inte bör genomföras. Avslutningsvis anføres att promemorian utformats efter samråd med Justitiedepartementet, Socialstyrelsen, Försäkringskassan och Datainspektionen.

Av den kompletterande promemorian daterad den 12 mars framgår att departementet har haft ytterligare kontakter med Datainspektionen och att denna inte har något emot förslaget till justering i promemorian. Dock efterfrågar Datainspektionen ett förtydligande kring den tekniska utformningen av Försäkringskassans IT-stöd såvitt avser uppgiftsutlämning till vårdgivare. För att säkerställa att uppgiftsutlämningen sker på ett annat sätt än via direktåtkomst ska Försäkringskassan slutföra IT-utvecklingen i denna del efter samråd med Datainspektionen, heter det i departementets promemoria.

Datainspektionens yttrande den 18 mars

I yttrandet anføres följande:

Socialutskottet har begärt att Datainspektionen yttrar sig över två promemorior från Socialdepartementet rörande Datainspektionens synpunkter på proposition 2007/08:49 Statligt tandvårdsstöd.

Datainspektionen har, utifrån de intressen myndigheten har att bevaka, inte några invändningar mot innehållet i promemoriorna. Datainspektionen vill dock för tydlighetens skull påpeka följande.

Det finns inte någon legaldefinition av begreppet direktåtkomst. Datainspektionens roll i ett samrådsförfarande är att lämna synpunkter för att bidra till att Försäkringskassan kan säkerställa ett tillfredsställande integritetsskydd för de registrerade patienterna.

Utskottets ställningstagande

Remissförfarandet är ett mycket viktigt led i beredningen av lagstiftningsärenden, och utskottet anser därför att Datainspektionen i det här fallet borde ha beretts tillfälle till yttrande, eftersom Datainspektionen är en central myndighet på integritetsområdet. Konstitutionsutskottet har vid ett flertal tillfällen, senast i betänkande 2006/07:KU20 (s. 181), behandlat beredningsfrågor och därvid betonat att ett skriftligt remissförfarande är och alltid bör vara det normala sättet att inhämta synpunkter på. Socialutskottet har erfarit att underlåtenheten att höra Datainspektionen som remissinstans beror på ett förbiseende. Det är naturligtvis beklagligt.

Socialutskottet har i samband med beredningen av ärendet inhämtat såväl muntlig som skriftlig information från både Datainspektionen och Socialdepartementet vid sammanträdet den 6 mars och av Socialdepartementet vid sammanträdet den 12 mars. Därefter har ett yttrande inhämtats från Datainspektionen.

Det är angeläget att uppgifter om patienters tandhälsa ges ett så starkt sekretesskydd som möjligt. Utskottet ser därför positivt på att dessa uppgifter, i enlighet med det justerade förslag till 3 kap. 3 § lag om tandvårdsstöd som departementet lämnat in under ärendets beredning i utskottet, numera föreslås lämnas direkt till Socialstyrelsen. Den föreslagna lösningen att Försäkringskassan härvid ska agera som personuppgiftsbiträde synes ändamålsenlig för att uppgiftslämnandet inte ska bli onödigt betungande för vårdgivarna. Utskottet tillstyrker följaktligen, med nu föreslagna ändringar, regeringens förslag till 3 kap. 3 § lag om tandvårdsstöd (bilaga 3 till betänkandet). Utskottet förutsätter att avtalet mellan Socialstyrelsen och Försäkringskassan om hur detta ska genomföras i praktiken får en sådan utformning att det tydligt framgår att Försäkringskassans lagring av uppgifter endast sker som ett led i en teknisk lagring för Socialstyrelsens räkning.

När tandhälsouppgifterna lämnas direkt till Socialstyrelsen är den föreslagna ändringen i 7 § socialförsäkringsdatabaslagen om att Försäkringskassan i sin verksamhet ska få behandla uppgifter om enskildas tandhälsa obehövlig. Utskottet avstyrker därför regeringens förslag i propositionen i denna del.

För att kunna beräkna en patients kostnad för tandvården behöver en vårdgivare tillgång till vissa sekretesskyddade uppgifter i socialförsäkringsdatabasen. Datainspektionen har framfört att det från integritetssynpunkt är viktigt att dessa uppgifter inte kan nås genom direktåtkomst. Inspektionen konstaterar dock att det inte finns någon legaldefinition av begreppet direktåtkomst. För att Försäkringskassan ska kunna säkerställa ett tillfredsställande integritetsskydd för de registrerade patienterna utgår utskottet från att Datainspektionens synpunkter tas till vara i ett samrådsförfarande.

Övriga lagförslag

Utskottet tillstyrker i övrigt regeringens förslag till lagändringar.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om förbättring av tandhälsan hos vissa grupper, biverkningar av dentala material och utvärdering av tandvården ur ett genusperspektiv.

Jämför reservationerna 9 (s), 10 (v) och 11 (v).

Propositionen

Regeringen anför i avsnittet Ersättningsberättigande tandvård (s. 62) att tandvårdsersättningen för amalgamfyllningar slopades i samband med införandet av det nuvarande tandvårdsstödet den 1 januari 1999. Vidare anförts i avsnittet att det i propositionen Reformerat tandvårdsstöd (prop. 1997/98:112) beskrevs att det fanns andra alternativa tandfyllningsmaterial som bedömdes vara mer fördelaktiga miljömässigt och ur medicinsk synvinkel och att det skedde en fortsatt utveckling på området. Enligt den nu gällande bestämmelsen, 8 § förordningen (1998:1337) om tandvårdstaxa, lämnas inte ersättning för fyllningar som görs med amalgam. Fyllningar som görs med amalgam bör inte heller vara ersättningsberättigande inom det nya statliga tandvårdsstödet. Regeringen avser vidare att inom kort besluta om ett generellt förbud mot kvicksilver, som även omfattar amalgam inom tandvården.

Motioner

Förbättring av tandhälsan hos vissa grupper m.m.

I motion So10 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om en nationell satsning på handledning och utbildning för personal som sköter äldres och funktionshindrades munhygien. Motionärerna menar att det behövs särskilda insatser för att förbättra munhälsan hos vissa äldre och funktionshindrade. Därför bör 50 miljoner kronor avsättas årligen för en nationell satsning på handledning och utbildning för personal som sköter äldres och funktionshindrades munhygien. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ för att säkerställa att alla berörda får den uppsökande och nödvändiga tandvård som de har rätt till. Motionärerna anför att Socialstyrelsens senaste uppföljning från 2005 visar att ungefär 40 % av den skattade personkretsen inte erbjudits någon munhälsobedömning.

Biverkningar av dentala material

I motion So380 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om förbud mot dispens för amalgamfyllningar på barn.

I motion So554 av Anita Brodén (fp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att patienter med amalgamfyllningsproblem bör tillförsäkras lika behandling i hela landet. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om angelägenheten av att sambandet ohälsa–kvicksilverexponering utreds samt att åtgärder vidtas som leder till att många tandsköterskors problem tas på allvar.

Utvärderingar ur ett genusperspektiv

I motion So380 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att tandvården bör utvärderas ur ett genusperspektiv.

Gällande rätt, tidigare behandling m.m.

Bestämmelser om landstingens ansvar för uppsökande verksamhet återfinns i 8 a § *tandvårdslagen (1985:125)*. Enligt 8 § *tandvårdsförordningen (1998:1338)* ska den som omfattas av 8 a § första stycket tandvårdslagen erbjudas avgiftsfri uppsökande munhälsobedömning. Munhälsobedömningen ska innefatta en bedömning av behovet av munhygieninsatser och en preliminär bedömning av behovet av nödvändig tandvård. Behovet av munhygieninsatser ska bedömas med utgångspunkt i vad den enskilde eller den som vårdar denne kan klara av att utföra i fråga om munhygien.

I *budgetpropositionen* för 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 9 s. 32 f.) anförs att landstingens kostnader för uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för vissa äldre och personer med funktionshinder samt för tandvård som är ett led i en sjukdomsbehandling under 2006 uppgick till 657 miljoner kronor, vilket var nästan oförändrat jämfört med föregående år. Vidare anförs att antalet uppsökta personer låg på ungefär samma nivå som 2005 och utgjorde knappt 60 % av målgruppen. Att andelen inte är större beror bl.a. på svårigheterna att nå personer i ordinärt boende som omfattas av stödet. Regeringen anför dessutom att det redovisas i stort sett samma omfattning och kostnader för nödvändig tandvård som de två föregående åren.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har i september 2007 gett ut cirkulär 07/39 *Munvård för äldre och funktionshindrade – gemensamt ansvar för kommuner och landsting*. I samband därmed har SKL även publicerat rapporten *Låt munnen va me*. I rapporten har SKL låtit sammanställa goda exempel från olika delar av Sverige som lett till att samverkan fungerat bättre och att fler människor har fått del av det särskilda tandvårdsstödet.

Motionsyrkanden, likalydande med So380 (v) yrkande 4 samt So554 (fp) behandlades i det av riksdagen godkända *betänkandet 2006/07:SoU8 Hälso- och sjukvårdsfrågor* (s. 81–85). I sin bedömning anförde utskottet följande.

När det gäller användningen av dentalt amalgam kan utskottet konstatera att det pågår arbete kring detta inom bl.a. Socialstyrelsen och Regeringskansliet. Utskottet ser positivt på detta arbete. Något initiativ behövs inte från riksdagens sida med anledning av motionerna So292 (fp) yrkandena 1 och 2 samt So335 (v) yrkande 4. Motionerna avstyrks.

Från *Miljödepartementet* har inhämtats att frågan om ett generellt förbud mot kvicksilver alltjämt bereds inom Regeringskansliet.

Ett motionsyrkande likalydande med So380 yrkande 5 behandlades tillsammans med ett stort antal motioner rörande jämställdhetsfrågor i *betänkande 2006/07:SoU8* (s. 52–55). I sin bedömning anförde utskottet bl.a. följande.

Genom Socialstyrelsens redovisning och analys av könsskillnader inom hälso- och sjukvården förbättrades förutsättningarna för att kunna vidta de åtgärder som behövs för att ett jämställdhetsperspektiv verkligen ska genomsyra hälso- och sjukvården. Utskottet kan konstatera att det inom Socialstyrelsen bl.a. pågår arbete med att tydligare integrera köns-specifika aspekter vid utvecklingen av riktlinjer och föreskrifter samt vid utvärderingar och analys av vårdens kvalitet. Vidare har Socialstyrelsen i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting i uppdrag att följa upp eventuella könsskillnader avseende tandvård. Utskottet välkomnar de insatser som under de senaste åren skett för att förbättra jämställdheten på vårdens område. Utskottet förutsätter att alla berörda aktivt arbetar vidare med dessa frågor. Mot denna bakgrund anser utskottet att riksdagen inte behöver ta något initiativ med anledning av motionerna – – –.

Samtliga motionsyrkanden, däribland det ovan nämnda, avstyrktes (res. s, v och mp).

Av *regleringsbrevet för Socialstyrelsen för 2008* framgår beträffande verksamhetsområdet Tandvård att styrelsen som ett led i att uppnå målet för verksamhetsområdet i återrapporter särskilt ska redovisa bl.a. den verksamhet för kunskapsutveckling och kunskapsförmedling som har bedrivits vid det nationella kunskapscentret för dentala material. Av regleringsbrevet framgår vidare att Socialstyrelsen sedan i mars 2006 dels har i uppdrag att fördela medel till kunskapsutveckling och metodutveckling samt för att förbättra diagnostik, behandling och bemötande av patienter vars hälsoproblem förknippas med amalgam eller andra dentala material, dels ska ansvara för att det inrättas ett nationellt register inom området biverkningar och hälsoeffekter av dentala material.

Från *Socialdepartementet* har inhämtats att det ovan beskrivna nationella registret inte har inrättats ännu.

Av *Socialstyrelsens årsredovisning för 2007* framgår att parterna inom ramen för den årliga återkommande förhandlingen mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting (Dagmaröverenskommelsen) inför 2007 kom överens om en långsiktig nationell strategi för god vård. Med begrepp-

pet god vård menas att den ska anses kunskapsbaserad och ändamålsenlig, säker, patientfokuserad, effektiv, jämlik och ges i rimlig tid. Från *Socialstyrelsen* har inhämtats att även tandvården kommer att inkluderas i den nationella strategin för god vård och att arbetet med detta har påbörjats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att landstingen har en skyldighet att erbjuda avgiftsfri munhälsobedömning för den personkrets som anges i 8 a § tandvårdslagen (1985:125), främst äldre och funktionshindrade. Utskottet noterar dock att antalet uppsökta personer endast motsvarar knappt 60 % av målgruppen. Detta är naturligtvis otillfredsställande. Av budgetpropositionen för innevarande år (utg.omr. 9 s. 39) framgår att regeringen senare under valperioden planerar en satsning på patientgrupper som på grund av långvarig sjukdom eller funktionshinder har behov av tandvård. Detta välkomnar utskottet. Utskottet ser även positivt på det arbete Sveriges Kommuner och Lands-ting har initierat på området. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att något initiativ inte behövs från riksdagens sida med anledning av motion So10 (s) yrkande 4. Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom det krav på en nationell satsning på handledning och utbildning för personalen som framförs i motionens yrkande 3. Utskottet avstyrker därför motion So10 (s) yrkandena 3 och 4.

När det gäller användningen av dentalt amalgam pågår det alltså ett arbete inom bl.a. Socialstyrelsen och Regeringskansliet. Dessutom förbereds införandet av ett generellt förbud mot kvicksilver som även omfattar amalgam i tandvården. Utskottet, som anser att detta arbete är värdefullt, vidhåller att något initiativ inte behövs från riksdagens sida. Motionerna So380 (v) yrkande 4 och So554 (fp) yrkandena 1 och 2 avstyrks därför.

Utskottet ser positivt på de åtgärder som vidtagits under senare år för att förbättra jämställdheten på vårdens område. Vidare välkomnar utskottet att även tandvården nu kommer att omfattas av den nationella strategin för god vård. Att så sker är angeläget då det innebär att tandvården kommer att belysas ur bl.a. ett jämställdhetsperspektiv. Motion So380 (v) yrkande 5 får anses åtminstone delvis tillgodosedd med det anförda.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Avslag på propositionen m.m., punkt 1 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår proposition 2007/08:49 Statligt tandvårdsstöd samt tillkännager vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So11 av Elina Linna m.fl. (v) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Dagens tandvårdssystem fungerar dåligt av flera orsaker. En av dessa är självklart att det är för dyrt för den enskilde. Dessutom är dagens system svårt att förstå både för tandläkare och patienter. Det är vidare svårt för den enskilde att jämföra priser och att räkna ut verkliga kostnader för tandvården. Jag är därför mycket angelägen att snarast få en tandvårdsreform som gör det möjligt för alla att få tillgång till en bra tandvård.

Regeringens förslag till nytt tandvårdsstöd, proposition 2007/08:49 Statligt tandvårdsstöd, innebär inte någon lättnad för dem som har det sämst. Som exempel kan nämnas att det s.k. högkostnadsskyddet inträder först när egenkostnaden är 3 000 kr – det är en alltför hög kostnad för många. Av propositionen framgår att 80 % av dem som i dag nyttjar tandvården inte kommer upp i den kostnaden och alltså inte kommer att ha någon nytta av reformen. Den av regeringen föreslagna tandvårdschecken varierar i storlek beroende på ålder. Min farhåga är att många kommer att utebli från kontrollerna då det inte finns möjlighet till behandling för dem eftersom kostnaderna blir alltför höga.

I propositionen saknas vidare förslag om hur människor som de som lever som gömda och papperslösa i Sverige ska få tillgång till tandvård. I dag har vuxna asylsökande rätt till akut sjukvård samt akut tandvård. Asylsökande barn har rätt till full sjukvård och till tandvård på samma villkor som andra barn som är bosatta i Sverige. För gömda och papperslösa finns emellertid ingen rätt till tandvård i Sverige i dag. Detta är enligt min mening inte förenligt med humanitära krav. Som ett steg på vägen till att

gömda och papperslösa ska ha tillgång till tandvård på samma villkor som alla andra som lever i Sverige bör denna grupp ges rätt till akut tandvård enligt motsvarande regler som gäller för asylsökande.

Jag anser även att uppdraget till Socialstyrelsen att inrätta ett tandhälsoregister måste ses över. Slutligen kan nämnas att regeringens förslag till statligt tandvårdsstöd innebär att det införs krav på en större administration, såväl för Försäkringskassan som för vårdgivarna, och jag ifrågasätter om uppdraget kan finansieras inom givna ramar. Det sätt som regeringen vill införa stödet på riskerar i stället att stjälpa reformen.

Propositionen bör därför avslås i sin helhet, och regeringen bör återkomma med förslag till en tandvårdsreform i enlighet med Vänsterpartiets särskilda yttrande i detta betänkande.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Statligt tandvårdsstöd, punkt 2 (s)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lennart Axelsson (s), Catharina Bråkenhielm (s), Per Svedberg (s) och Ann Arleklo (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar

1. 1 kap. 4–6 §§ regeringens förslag till lag om statligt tandvårdsstöd,
2. regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799).

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:49 i denna del och motionerna

2007/08:So10 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 1 och

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 3 och

avslår motion

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att det statliga tandvårdsstödet bör utgöras dels av ett omfattande skydd mot höga kostnader, dels av en ordentlig satsning på förebyggande tandvård. Propositionens förslag om ett skydd mot höga kostnader tycker vi är bra. Stödet till tandvårdsundersökning och annan förebyggande tandvård är däremot otillräckligt. Vi anser bl.a. att den avgiftsfria tandvården för ungdomar bör förlängas med ytterligare fem år. Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag till ändring av bestämmelsen i enlighet härmed. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Statligt tandvårdsstöd, punkt 2 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår

1. 1 kap. 4–6 §§ regeringens förslag till lag om statligt tandvårdsstöd,
2. regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799).

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2007/08:So10 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 1 och

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 1–3 och

avslår proposition 2007/08:49 i denna del.

Ställningstagande

Jag anser att regeringens förslag angående allmänna bestämmelser om rätten till statligt tandvårdsstöd bör avslås till förmån för Miljöpartiets förslag om frisktandvård till fast pris samt avgiftsfri tandvård upp till 25 år. Jag anser vidare att systemet med styckeprisersättning riskerar att bli kostnadsdrivande för staten och dyrare för individen.

Alltflera unga studerar längre i dag än tidigare, och få har egen inkomst vid 20 år. För att vi ska kunna bibehålla en god tandhälsa hos unga och kunna investera i en framtida tandhälsa, anser jag att den avgiftsfria tandvården inte ska upphöra vid 20 år utan förlängas till 25 år. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Tandvård för gömda och papperslösa, punkt 3 (v, mp)

av Elina Linna (v) och Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi saknar i propositionen förslag om hur människor som lever gömda i Sverige ska få tillgång till tandvård. Flyktingar har fram till dess att de får besked om att de ska avvisas eller utvisas rätt till betald skolgång samt hälso- och sjukvård. För barn finns det därefter en rätt till hälso- och sjuk-

vård fullt ut men för vuxna endast för akut hälso- och sjukvård inklusive tandvård. Gömda flyktingar och papperslösa har dock ingen rätt till tandvård i Sverige. Vi anser att detta inte är förenligt med humanitära krav, utan menar att alla gömda flyktingar ska ha rätt till hälso- och sjukvård samt tandvård. Regeringen bör återkomma med förslag om hur s.k. papperslösa och gömda flyktingar också ska få tillgång till viss tandvård. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5. Allmänt tandvårdsbidrag, punkt 4 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår 2 kap. 1 och 3 §§ regeringens förslag till lag om statligt tandvårdsstöd.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 5 och 6 samt avslår proposition 2007/08:49 i denna del.

Ställningstagande

Jag anser att förslaget om allmänt tandvårdsbidrag bör avslås till förmån för Miljöpartiets eget förslag. Förutom att detta förslag är att föredra skulle ett allmänt tandvårdsbidrag inte ge den ekonomiska avlastning som avses. För det stora flertalet kommer det ekonomiska stödet att försämrats, vilket ger en dyrare tandvård än i dag, något som i sin tur riskerar att öka tandohälsan.

I slutbetänkandet Friskare tänder – till rimliga kostnader finns det på ett mycket bra sätt beskrivet ett system med tandvård till fast pris. Eftersom utredningens tilläggsdirektiv gick ut på att det nya tandvårdsstödet skulle baseras på att ersättning lämnas per utförd åtgärd slutfördes inte alternativet med tandvård till fast pris. Därför saknas det beräkningar av vad tandvård till fast pris skulle kosta. Regeringen bör fortsätta att utreda förslaget med tandvård till fast pris och återkomma med ett förslag utifrån de riktlinjer som angetts i förslaget Frisktandvård till ett fast pris. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Höjt tandvårdsbidrag, punkt 5 (s)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lennart Axelsson (s), Catharina Bråkenhielm (s), Per Svedberg (s) och Ann Arleko (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So10 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att tandvårdsbidraget behöver vara större än i regeringens förslag. För äldre behöver bidraget vara störst eftersom många äldre behöver gå till tandläkaren med tätare intervaller än övriga grupper. Även om tandvårdens priser varierar och även om det är individuellt hur ofta man bör undersöka sina tänder så har vi i vår budgetmotion (So558) för innevarande år beträffande utgiftsområde 9 utformat vårt förslag med inriktningen att patienten inte bör betala stort mer för en undersökning hos tandvården än för ett läkarbesök i sjukvården. Mot bakgrund härav föreslår vi att tandvårdsbidraget för gruppen 30–64 år fastställs till 500 kr vartannat år i stället för propositionens 300 kr, tandvårdsbidraget för gruppen 65–74 år fastställs till 600 kr vartannat år i stället för propositionens 300 kr samt att tandvårdsbidraget för gruppen 75 år och äldre fastställs till 900 kr vartannat år i stället för propositionens 600 kr. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. Abonnemangstandvård m.m., punkt 6 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår 2 kap. 2 § regeringens förslag till lag om statligt tandvårdsstöd.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 7–9 och avslår proposition 2007/08:49 i denna del.

Ställningstagande

Jag anser att förslaget om abonnemangstandvård bör avslås till förmån för Miljöpartiets förslag om ett nationellt frisktandvårdssystem till fast pris.

Om regeringens förslag om abonnemangstandvård genomförs bör abonnemangspremien räknas in i karensbeloppet. Annars blir patientens karensbelopp inte 3 000 kr, som föreslagits, utan 3 000 kr + abonnemangspremien. Vidare saknas det en strategi för hur abonnemangstandvården skulle kunna dels utvecklas över hela landet – t.ex. varierar tillgången till friskandvård genom abonnemangsavtal över landet – dels få en fortsatt positiv utveckling. Jag anser därför att regeringen bör återkomma med en strategi för hur abonnemangstandvården bör kunna fortsätta att utvecklas. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8. Tandvårdersättning, punkt 7 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår 2 kap. 4–6 §§ regeringens förslag till lag om statligt tandvårdsstöd.

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 10 och 11 samt avslår proposition 2007/08:49 i denna del.

Ställningstagande

Jag anser att förslaget om skydd mot höga kostnader bör avslås till förmån för Miljöpartiets förslag om friskandvård till fast pris. Jag delar regeringens uppfattning att det är viktigt med ett skydd för individen mot höga kostnader. Jag anser dock inte att de förslag som lämnas i propositionen ger ett tillräckligt bra skydd.

Jag saknar vidare i propositionen ett förslag till lösning beträffande gruppen personer med mycket låg eller ingen inkomst. Att bara avfärda dessa personer, med hänvisning till socialtjänsten, är att lämna dessa, som redan befinner sig i en utsatt situation, åt sitt öde som en andra klassens medborgare. Med ett system med tandvård till fast pris skulle personer med låg eller ingen inkomst kunna få en överblick över de ekonomiska konsekvenserna och lägga upp en längre tandvårdsplan för att åtgärda sina problem. Regeringen bör återkomma med förslag i enlighet härmed. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9. Förbättring av tandhälsan hos vissa grupper m.m., punkt 11 (s)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lennart Axelsson (s), Catharina Bråkenhielm (s), Per Svedberg (s) och Ann Arleklo (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So10 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Dagens äldre har bättre tandstatus och fler egna tänder kvar än tidigare generationer. Denna utveckling kommer att bli allt tydligare för varje år som går. Vi anser att detta är en fantastisk utveckling men att den också kräver en del nytänkande eftersom bibehållna tänder paradoxalt nog leder till att tänderna behöver skötas extra noga. Vi anser därför att 50 miljoner kronor årligen bör avsättas i tio år för en nationell satsning på handledning och utbildning av personal som sköter äldres och funktionshindrades tandvård. Vad beträffar uppsökande och nödvändig tandvård för äldre visar Socialstyrelsens uppföljning från 2005 att ungefär 40 % av personkretsen inte erbjudits någon munhälsobedömning. Mot denna bakgrund anser vi att regeringen bör ta initiativ till statliga informationsinsatser eller andra åtgärder så att alla berörda får den uppsökande och nödvändiga tandvård som de har rätt till. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10. Biverkningar av dentala material m.m., punkt 12 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So380 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 4 och avslår motion 2007/08:So554 av Anita Brodén (fp) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Tandfyllningsmaterial är en viktig kvalitets- och miljöfråga inom tandvården. Det finns behov av både uppföljningar, tillsyn och forskning om de tandfyllningsmaterial som används i dag. Det förekommer fortfarande att barn med funktionshinder får fyllningar med amalgam trots att det egentligen råder totalförbud mot amalgamfyllningar just för barn. Motivet för detta är att man anser sig behöva särskilt hållbara material för vissa av dessa barn. Jag anser att det är oerhört cyniskt att ett skadligt tandfyllningsmaterial ska kunna användas för att laga tänderna på barn som inte sällan saknar möjlighet att själva uttrycka sin vilja. Därför bör ett förbud mot den här typen av dispens för amalgamfyllningar till barn införas. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

11. Genusperspektiv, punkt 13 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So380 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 5.

Ställningstagande

Uppföljning av tandvården, tandhälsan och tandvårdsutnyttjandet har inte granskats ur ett genusperspektiv. Den statliga utredningen Tandvården till 2010 (SOU 2002:53) konstaterade dock att det var få delar utifrån dess undersökning som pekade på några större skillnader mellan kvinnor och män. Ett undantag förelåg dock och det gäller ökat tandvårdsbehov på grund av långvarig sjukdom eller funktionshinder. Sjukdomar som berördes då var bl.a. reumatiska sjukdomar och ätstörningar som oftare drabbar kvinnor. Jag anser därför att tandvården bör utvärderas ur ett genusperspektiv. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Statligt tandvårdsstöd, punkt 2 (v)

Elina Linna (v) anför:

Jag erinrar om att Vänsterpartiet i en partimotion, So380, som behandlats i utskottets budgetbetänkande för innevarande år (2007/08:SoU1) förordat en annan inriktning av tandvårdsstödet än den som läggs fram i regeringens proposition om statligt tandvårdsstöd.

Jag vidhåller att regeringens tandvårdssatsning för 2008 är alldeles för liten. Regeringens totala tandvårdssubventioner blir ca 6 miljarder kronor medan Vänsterpartiets blir 13 miljarder kronor.

Jag anser i likhet med vad Tandvårdsutredningen föreslog i sitt delbetänkande Stöd till hälsofrämjande tandvård (SOU 2006:27) att subventionerade tandhälsobesök var 18:e månad bör genomföras. Förslaget innebär att tandvårdspatienten betalar maximalt 200 kr för de vanliga undersökningarna inom tandvården. Vårdgivarens ersättning för besöken följer ett reglerat pris. Enligt tandvårdsutredningens beräkningar kostar ett sådant grundstöd statskassan ca 1 900 miljoner kronor per år.

Behandlingarna utgör för de flesta tandvårdspatienter den största kostnaden. Ett förslag på ekonomisk lösning för behandlingarna har bl.a. varit ett system med abonnemangstandvård. Vänsterpartiet är mycket kritiskt till abonnemangstandvård. Partiets grundläggande kritik är att abonnemangssystemet inte är i linje med den generella välfärden. Tandvård ges inte utifrån behov, utan de med sämst tandstatus får de högsta premierna. Ett abonnemangstandvårdssystem skulle inte heller minska klasskillnaderna i tandhälsan eftersom de grupper som i dag avstår av ekonomiska skäl knappast skulle teckna sig för ett abonnemang som i många fall skulle innebära en säker hög kostnad för tandvård.

Jag anser vidare att ett rejält högkostnadsskydd bör införas i tandvården. Även om man inte når ända fram till en tandvård under sjukvårdens högkostnadsskydd erinrar jag om att Vänsterpartiet anser att en konstruktion med följande högkostnadsskydd bör införas:

Tandvårdskostnad	Subvention
0–900 kr	Patienten betalar själv
900–2 700 kr	50 % ersättningsgrad
2 700–15 000 kr	70 % ersättningsgrad
Över 15 000 kr	90 % ersättningsgrad

Poängen med en lösning med ett högkostnadsskydd i flera steg är att man sänker kostnaden för behandling även för dem som i dag avstår behandling som är relativt billig, detta eftersom ett högkostnadsskydd som skyddar mot kostnader över 15 000 kr inte motiverar den som avstår från att söka tandvård av ekonomiska skäl och förväntar sig en kostnad på 2 000–3 000 kr.

Valet av brytpunkter följer också den logik som finns i högkostnadsskyddet i sjukvården. I dag är högkostnadsskyddet för sjukvård 900 kr och för läkemedel 1 800 kr, dvs. totalt 2 700 kr. Det gör att det är möjligt att successivt förbättra systemet med sikte på det ordinarie högkostnadsskyddet i sjukvården, utan att förändringarna uppfattas som krångliga av patienterna.

2. Tandhälsoregister m.m. (s, v, mp)

Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lennart Axelsson (s), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Thomas Nihlén (mp), Per Svedberg (s) och Ann Arleklo (s) anför:

Propositionen om ett nytt statligt tandvårdsstöd har varit försenad, och reformen kommer nu att genomföras ett år senare än vad som utlovades i valrörelsen. Förseningen berodde enligt ansvarig minister på att man ville ha tid för en väl genomförd beredning av reformen. Trots gott om tid gjorde regeringen ett misstag när man underlät att remittera förslaget till Datainspektionen. Utskottet och dess kansli har därför ägnat mycket tid och arbete åt förslaget om ett tandhälsoregister som kan komma att omfatta hela befolkningen. Tack vare konstruktivt arbete i utskottet och med hjälp av kreativt arbete från departementets tjänstemän har regeringens misstag kunnat hanteras på ett acceptabelt sätt. Vi står bakom de förslag som nu presenteras i betänkandet i denna del men anser att regeringens bristande beredning av ärendet bör granskas av konstitutionsutskottet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2007/08:49 Statligt tandvårdsstöd:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om statligt tandvårdsstöd,
2. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
3. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
4. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
5. lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125),
6. lag om ändring i lagen (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor,
7. lag om ändring i lagen (1993:332) om avgiftsfria sjukvårdsförmåner m.m. för vissa hiv-smittade,
8. lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799),
9. lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration.

Följdmotionerna

2007/08:So10 av Ylva Johansson m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa avgiftsfri tandvård för 20–24-åringar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka den förebyggande tandvården genom höjt tandvårdsbidrag för grupperna 30–64 år, 65–74 år samt för gruppen 75 år och äldre.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell satsning på handledning och utbildning för personal som sköter äldres och funktionshindrades munhygien.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om initiativ för att säkerställa att alla berörda får den uppsökande och nödvändiga tandvård som de har rätt till.

2007/08:So11 av Elina Linna m.fl. (v):

1. Riksdagen avslår proposition 2007/08:49 Statligt tandvårdsstöd i sin helhet.

2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om tandvårdsreform i enlighet med det som anförs i motionen.

2007/08:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (mp):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag angående ersättningsformer.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag angående allmänna bestämmelser om rätten till statligt tandvårdsstöd.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en höjd åldersgräns för fri tandvård upp till 25 år.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att gömda personer och s.k. papperslösa också ska få tillgång till tandvård.
5. Riksdagen avslår regeringens förslag angående allmänt tandvårdsbidrag.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning angående ett system med tandvård till fast pris.
7. Riksdagen avslår regeringens förslag angående abonnemangstandvård.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att abonnemangspremien bör räknas in i karensbeloppet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en strategi för en fortsatt utveckling av abonnemangstandvården.
10. Riksdagen avslår regeringens förslag angående tandvårdsersättning, ett skydd mot höga kostnader.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om problemen för personer med mycket låg eller ingen inkomst att få tillgång till tandvård.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:So380 av Lars Ohly m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot dispens för amalgamfyllningar på barn.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tandvården bör utvärderas ur ett genusperspektiv.

2007/08:So554 av Anita Brodén (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillförsäkra patienter med amalgamfyllningsproblem lika behandling i hela landet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om angelägenheten av att sambandet ohälsa–kvicksilverexponering utreds samt att åtgärder vidtas som leder till att många tandsköterskors problem tas på allvar.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om statligt tandvårdsstöd

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde och syfte

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om ersättning till vårdgivare för utförd tandvård (statligt tandvårdsstöd).

Statligt tandvårdsstöd lämnas i form av allmänt tandvårdsbidrag och tandvårdsersättning.

2 § I denna lag avses med

1. tandvård: åtgärder för att förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador i munhålan,
2. vårdgivare: fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt bedriver tandvård.

3 § Försäkringskassan lämnar statligt tandvårdsstöd för

1. förebyggande tandvård, och
2. tandvård som patienten behöver och som syftar till att åstadkomma
  - frihet från smärta och sjukdomar,
  - förmåga att äta, tugga och tala utan större hinder, eller
  - ett utseendemässigt godtagbart resultat.

Tandvården ska syfta till att så långt möjligt bevara munnens vävnader. Behandlingens kvalitet och hållbarhet ska vägas mot kostnaderna.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om vilka tandvårdsåtgärder som kan berättiga till ersättning enligt denna lag och under vilka förutsättningar ersättning kan lämnas för åtgärderna (ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder).

Allmänna bestämmelser om rätt till statligt tandvårdsstöd

4 § Statligt tandvårdsstöd får lämnas för tandvårdsåtgärder som slutförs från och med det år då patienten fyller 20 år. Bestämmelser om avgiftsfri tandvård för barn och ungdomar till och med det år då de fyller 19 år finns i 7 § 1 och 15 a § första stycket tandvårdslagen (1985:125).

5 § Statligt tandvårdsstöd får lämnas om patienten, när tandvårdsåtgärden påbörjas,

1. har rätt till bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringslagen (1999:799), eller
2. utan att vara bosatt här har rätt till förmåner som följer av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av

systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.¹

6 § Statligt tandvårdsstöd får inte lämnas för sådan tandvård som avses i 15 a § tredje stycket tandvårdslagen (1985:125).

2 kap. Allmänt tandvårdsbidrag och tandvårdsersättning

Allmänt tandvårdsbidrag

1 § Allmänt tandvårdsbidrag får användas för betalning av ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder under en period av högst två år räknat från och med den 1 juli varje år, om patienten detta datum uppfyller kraven i 1 kap. 5 § 1 eller 2.

2 § Allmänt tandvårdsbidrag får även användas för betalning enligt ett avtal om abonnemangstandvård, om avtalet innebär att vårdgivaren under en period av tre år till ett fast pris ska utföra den tandvård som patienten behöver i form av

1. undersökningar och utredningar,
2. hälsofrämjande insatser,
3. behandling av sjukdoms- och smärttillstånd, samt
4. reparativ vård.

Avtalet får även omfatta annan tandvård än som sägs i första stycket.

3 § Regeringen meddelar föreskrifter om det allmänna tandvårdsbidragets storlek.

Tandvårdsersättning

4 § För ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder som har slutförts under en ersättningsperiod om ett år, lämnas tandvårdsersättning med en viss andel av patientens sammanlagda kostnader, i den mån dessa överstiger det belopp som har fastställts enligt 6 § 1.

Kostnaderna beräknas med utgångspunkt i referenspriser för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder. Kostnaden för en utförd åtgärd får dock inte beräknas högre än ett belopp motsvarande vårdgivarens pris för åtgärden för den aktuella patienten.

Ersättningsperioden enligt första stycket påbörjas när en första ersättningsberättigande åtgärd har slutförts. Vårdgivaren kan på patientens begäran anmäla hos Försäkringskassan att en ny ersättningsperiod ska påbörjas innan den tidigare ersättningsperioden har löpt ut.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om anmälan enligt tredje stycket samt om när en ny ersättningsperiod ska börja löpa.

5 § Tandvårdsersättning får inte lämnas för sådana tandvårdsåtgärder som omfattas av ett avtal om abonnemangstandvård enligt 2 §.

¹ EGT 149, 5.7.1971, s. 2 (Celex 31971R 1408).

Tandvård ersättning får inte heller lämnas för tandvårdsåtgärder till den del dessa betalas med ett allmänt tandvårdsbidrag.

6 § Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om

1. vilket belopp som patientens sammanlagda tandvårdskostnader under ersättningsperioden ska överstiga för att tandvård ersättning ska kunna lämnas,
2. med vilken andel av patientens sammanlagda kostnader överstigande beloppet enligt 1 som tandvård ersättning ska lämnas, samt
3. referenspriser för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder.

3 kap. Vårdgivare

Förutsättningar för att få statligt tandvårdsstöd

1 § För att en vårdgivare ska kunna få ersättning enligt denna lag ska vårdgivaren vara ansluten till Försäkringskassans elektroniska system för statligt tandvårdsstöd.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om kraven för och upphörande av anslutning till det elektroniska systemet för statligt tandvårdsstöd.

Vårdgivarens uppgiftsskyldighet

2 § Vårdgivaren är på begäran av Försäkringskassan eller domstol skyldig att i ärenden om statligt tandvårdsstöd lämna upplysningar samt visa upp journal och övrigt material som rör undersökning eller behandling av en patient.

3 § Vårdgivaren ska till Försäkringskassan lämna uppgifter om

1. sina patienters tandhälsa och om utförd tandvård,
2. aktuella priser för de ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder som vårdgivaren utför, samt
3. innehållet i ingångna avtal om abonnemangstandvård enligt 2 kap. 2 § och om ett sådant avtal har upphört att gälla i förtid.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om vårdgivarens uppgiftsskyldighet i förhållande till Försäkringskassan och om den information som vårdgivaren ska lämna till en patient.

4 kap. Övriga bestämmelser

Försäkringskassans uppgiftsskyldighet

1 § Försäkringskassan ska på begäran av en vårdgivare tillhandahålla de uppgifter som vårdgivaren behöver för att kunna beräkna en patients kostnad för tandvården.

Återbetalningsskyldighet

2 § Om en vårdgivare har fått ersättning enligt denna lag med ett för högt belopp, får Försäkringskassan kräva tillbaka den ersättning som felaktigt har betalats ut. Försäkringskassan får, i stället för att kräva återbetalning, räkna av beloppet från en annan fordran som vårdgivaren har på ersättning enligt denna lag.

3 § Försäkringskassan får kräva tillbaka den ersättning som har lämnats till en vårdgivare som har utfört en protetisk behandling som behöver göras om, under förutsättning att den nya behandlingen

1. inte är ersättningsberättigande enligt vad som anges i föreskrifter som meddelats med stöd av 1 kap. 3 § tredje stycket, och

2. utförs av en annan vårdgivare än den som utförde den behandling som behöver göras om.

Försäkringskassan får, i stället för att kräva återbetalning, räkna av beloppet från en annan fordran som vårdgivaren har på ersättning enligt denna lag.

Försäkringskassan får lämna ersättning till den vårdgivare som gör om behandlingen.

4 § Om patienten har lämnat ofullständiga eller oriktiga uppgifter som medfört att vårdgivaren inte har fått begärd ersättning från Försäkringskassan, får vårdgivaren kräva patienten på det belopp som utgör skillnaden mellan begärd och erhållen ersättning.

Förhandsprövning

5 § I fall som avses i 3 § första stycket, ska behovet av att göra om den protetiska behandlingen förhandsprövas av Försäkringskassan innan den nya behandlingen påbörjas.

6 § Om en vårdgivare

1. i väsentlig utsträckning har åsidosatt bestämmelserna i denna lag, eller i föreskrifter, som meddelats med stöd av lagen, om vårdgivares skyldigheter eller förutsättningarna för ersättning, och

2. det finns skäl att anta att vårdgivaren kommer att fortsätta att i väsentlig utsträckning åsidosätta bestämmelserna,

får Försäkringskassan besluta att vårdgivaren, för att kunna få ersättning för vissa tandvårdsåtgärder, i varje enskilt fall ska begära förhandsprövning hos Försäkringskassan. Ett sådant beslut får gälla högst ett år.

7 § Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om när förhandsprövning ska ske i andra fall än som avses i 5 och 6 §§.

Ansökan om och utbetalning av statligt tandvårdsstöd

8 § För att vårdgivaren ska kunna få ersättning enligt denna lag, ska ansökan om ersättning ges in till Försäkringskassan inom två veckor från

det att den tandvårdsåtgärd för vilken ersättning begärs har slutförts. Om det finns särskilda skäl, kan Försäkringskassan betala ut ersättning även om ansökan har kommit in för sent.

Försäkringskassan ska betala ut ersättning inom två veckor från det att ansökan kom in. Om det finns särskilda skäl får ersättning betalas ut senare. Försäkringskassan får hålla inne utbetalning av ersättning i avvaktn på att vårdgivaren fullgör sin uppgiftsskyldighet enligt 3 kap. 3 §.

Överklagande m.m.

9 § Om inte annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar följande bestämmelser i 20 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring för ärenden om statligt tandvårdsstöd:

- 4–7 §§ om återbetalningsskyldighet, ränta, preskription, utmätning och skadestånd m.m.,
- 8–9 a §§ om uppgiftsskyldighet m.m.,
- 10 och 10 a §§ om omprövning och ändring, samt
- 11–13 §§ om överklagande.

Bestämmelserna i 20 kap. 4–4 d §§ lagen om allmän försäkring gäller dock inte i förhållande till vårdgivare.

10 § Vårdgivaren får inte överklaga andra beslut av Försäkringskassan i ärenden om förhandsprövning än sådana som avses i 6 §. Beslut i ärenden om förhandsprövning enligt 5 § får dock överklagas av den vårdgivare som har utfört den behandling som behöver göras om.

11 § Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om

1. ansökan om samt beräkning och utbetalning av ersättning enligt denna lag,
2. abonnemangstandvård, samt
3. förhandsprövning.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.
  2. För tandvårdsåtgärder som har påbörjats före ikraftträdandet gäller äldre ersättningsbestämmelser.
  3. Om förhandsprövning har begärts före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser om förhandsprövning och ersättning för de tandvårdsåtgärder som omfattas av förhandsprövningen.
  4. En förutsättning för att kunna få ersättning enligt äldre bestämmelser är att vårdgivaren inom fyra månader från det att tandvårdsåtgärden slutfördes ansöker om ersättning hos Försäkringskassan.
  5. Det allmänna tandvårdsbidraget får inte användas för betalning enligt ett avtal om abonnemangstandvård, om patienten vid ikraftträdandet redan omfattas av ett gällande avtal om abonnemangstandvård. Äldre bestämmelser om ersättning gäller för avtal om abonnemangstandvård som ingåtts före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹

dels att 2 kap. 3–3 b §§ och 20 kap. 4 a §² ska upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 1 och 7 §§ samt 20 kap. 4 och 13 a §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §³

Bestämmelser om skyldighet att erbjuda hälso- och sjukvård finns i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). För hälso- och sjukvård och för tandvård samt för vissa resor i samband med vård lämnas ersättning enligt bestämmelserna i detta kapitel.

I grunderna för ersättning enligt 3 § kan regeringen dels bestämma den högsta patientavgift och det högsta arvode som får tas ut av en vårdgivare som är ansluten till försäkringen, dels meddela närmare föreskrifter för verksamhetens bedrivande hos vårdgivaren och om skyldighet för denne att lämna uppgifter om verksamheten.

Bestämmelser om skyldighet att erbjuda hälso- och sjukvård finns i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). För hälso- och sjukvård och för vissa resor i samband med vård lämnas ersättning enligt bestämmelserna i detta kapitel.

7 §⁴

Arbetsgivare för sjöman får vid en sjömans sjukdom ersättning enligt bestämmelserna i denna lag från Försäkringskassan för sina kostnader enligt sjömanslagen (1973:282) för

1. öppen hälso- och sjukvård, utom sådan som ges av husläkare, om vården anordnas av staten, ett landsting eller en kommun som inte tillhör ett landsting,

2. tandvård enligt 3 §, eller

2. tandvård som avses i lagen (2008:00) om statligt tandvårds-

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse av

2 kap. 3 § 2004:781

2 kap. 3 a § 2004:781

2 kap. 3 b § 2004:781

20 kap. 4 a § 2004:781.

³ Senaste lydelse 1995:1478. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

⁴ Senaste lydelse 2004:781.

stöd, eller

3. sjukhusvård enligt 4 §.

20 kap.

4 §⁵

Har någon genom oriktiga uppgifter eller genom underlåtenhet att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet eller på annat sätt förorsakat att ersättning utgått obehörigen eller med för högt belopp, eller har någon eljest obehörigen eller med för högt belopp uppburit ersättning och har han skäligen bort inse detta, *skall* återbetalning ske av vad som för mycket utbetalats.

Om det i särskilt fall finns anledning får Försäkringskassan helt eller delvis efterge krav på återbetalning enligt första stycket.

Har återbetalningsskyldighet ålagts någon enligt första stycket, får vid senare utbetalning till honom i avräkning på vad som för mycket utgått innehållas ett skäligt belopp.

Avdrag på en ersättning enligt denna lag får vidare göras om någon enligt beslut av Försäkringskassan eller Premiepensionsmyndigheten är återbetalningsskyldig för en ersättning som har utgetts på grund av en annan författning. Har avdrag gjorts med anledning av beslut om återbetalningsskyldighet av premiepension *skall* det avdragna beloppet överlämnas till Premiepensionsmyndigheten.

Vad som sägs i första–fjärde styckena gäller inte sådana förhållanden som avses i 4 a §.

Har någon genom oriktiga uppgifter eller genom underlåtenhet att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet eller på annat sätt förorsakat att ersättning utgått obehörigen eller med för högt belopp, eller har någon eljest obehörigen eller med för högt belopp uppburit ersättning och har han skäligen bort inse detta, *ska* återbetalning ske av vad som för mycket utbetalats.

Om det i särskilt fall finns anledning får Försäkringskassan helt eller delvis efterge krav på återbetalning enligt första stycket.

Har återbetalningsskyldighet ålagts någon enligt första stycket, får vid senare utbetalning till honom i avräkning på vad som för mycket utgått innehållas ett skäligt belopp.

Avdrag på en ersättning enligt denna lag får vidare göras om någon enligt beslut av Försäkringskassan eller Premiepensionsmyndigheten är återbetalningsskyldig för en ersättning som har utgetts på grund av en annan författning. Har avdrag gjorts med anledning av beslut om återbetalningsskyldighet av premiepension *ska* det avdragna beloppet överlämnas till Premiepensionsmyndigheten.

13 a §⁶

I ärenden enligt 4 a § samt 2 kap. 3 a och 3 b §§ gäller bestämmelserna i 10–13 §§ om omprövning och ändring av Försäkringskassans beslut samt om överklagande av Försäkringskassans eller domstols beslut.

⁵ Senaste lydelse 2004:781. Ändringen innebär bl.a. att fjärde stycket upphävs.

⁶ Senaste lydelse 2004:781. Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

Bestämmelserna i 10–13 §§ gäller *också* Försäkringskassans beslut i ärenden om utfärdande av intyg för tillämpningen av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

Bestämmelserna i 10–13 §§ gäller Försäkringskassans beslut i ärenden om utfärdande av intyg för tillämpningen av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 9 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 9 §²

Ersättning för tandvård enligt 3 § lämnas under förutsättning att tandvården ges *inom den offentliga vården eller av en vårdgivare som är ansluten till sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.*

Ersättning för tandvård enligt 3 § lämnas under förutsättning att tandvården ges *av en vårdgivare vars vård kan berättiga till ersättning enligt lagen (2008:00) om statligt tandvårdsstöd.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

¹ Lagen omtryckt 1993:357.

² Senaste lydelse 1998:556.

4 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 7 § sekretesslagen (1980:100)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 7 §²

Sekretess gäller hos Försäkringskassan, Premiepensionsmyndigheten och domstol i ärende enligt lagstiftningen om allmän försäkring, allmän pension, arbets-skadeförsäkring *eller* handikappersättning och vårdbidrag eller om annan jämförbar ekonomisk förmån för enskild, eller om läkarvårdersättning, ersättning för sjukgymnastik eller särskild sjukförsäkringsavgift, för uppgift om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom eller henne närstående lider men om uppgiften röjs. Samma sekretess gäller hos annan myndighet på vilken det ankommer att handlägga ärende enligt lagstiftning som nu har nämnts. I fråga om myndighet som anges i 8 § gäller dock bestämmelserna där.

Sekretess gäller hos Försäkringskassan, Premiepensionsmyndigheten och domstol i ärende enligt lagstiftningen om allmän försäkring, allmän pension, arbets-skadeförsäkring, handikappersättning och vårdbidrag *eller statligt tandvårdsstöd* eller om annan jämförbar ekonomisk förmån för enskild, eller om läkarvårdersättning, ersättning för sjukgymnastik eller särskild sjukförsäkringsavgift, för uppgift om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom eller henne närstående lider men om uppgiften röjs. Samma sekretess gäller hos annan myndighet på vilken det ankommer att handlägga ärende enligt lagstiftning som nu har nämnts. I fråga om myndighet som anges i 8 § gäller dock bestämmelserna där.

Sekretess enligt första stycket gäller också i förhållande till en vård- eller behandlingsbehövande själv i fråga om uppgift om hans hälsotillstånd, om det med hänsyn till ändamålet med vården eller behandlingen är av synnerlig vikt att uppgiften inte lämnas till honom.

Sekretess gäller hos myndighet som avses i första stycket för anmälan eller annan utsaga av enskild om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att fara uppkommer för att den som har gjort anmälan eller avgivit utsagan eller någon honom närstående utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lagstiftningen

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lagstiftningen

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 2004:1246.

om allmän försäkring, allmän pension, handikappersättning och vårdbidrag, sjuklön eller särskild sjukförsäkringsavgift.

om allmän försäkring, allmän pension, handikappersättning och vårdbidrag, sjuklön, *statligt tandvårdsstöd* eller särskild sjukförsäkringsavgift.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år eller, i fall som avses i tredje stycket, i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

5 Förslag till lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125)

Härigenom föreskrivs att 3, 4 och 15 a §§ tandvårdslagen (1985:125) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Tandvården *skall* bedrivas så att den uppfyller kravet på en god tandvård. Detta innebär att den *skall*

Tandvården *ska* bedrivas så att den uppfyller kravet på en god tandvård. Detta innebär att den *ska*

1. vara av god kvalitet med en god hygienisk standard och lägga särskild vikt vid förebyggande åtgärder,
2. tillgodose patientens behov av trygghet i vården och behandlingen,
3. vara lätt tillgänglig,
4. bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet,
5. främja goda kontakter mellan patienten och tandvårdspersonalen.

Vården och behandlingen *skall* så långt det är möjligt utformas och genomförs i samråd med patienten.

Vården och behandlingen *ska* så långt det är möjligt utformas och genomförs i samråd med patienten.

Akuta fall ska behandlas med förtur.

Patienten *skall* upplysas om sitt tandhälsotillstånd och om de behandlingsmetoder som står till buds.

Patienten *ska* upplysas om sitt tandhälsotillstånd och om de behandlingsmetoder som står till buds.

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

4 §²

Vårdgivaren får ta ut ersättning för undersökning och tandbehandling. Ersättningen *skall* vara skäligen med hänsyn till behandlingens art, omfattning och utförande samt omständigheterna i övrigt. För tandvård som avses i 8 a § gäller särskilda bestämmelser om patientavgift.

Vårdgivaren får ta ut ersättning för undersökning och tandbehandling. Ersättningen *ska* vara skäligen med hänsyn till behandlingens art, omfattning och utförande samt omständigheterna i övrigt. För tandvård som avses i 8 a § gäller särskilda bestämmelser om patientavgift.

Om det finns särskilda skäl skall skäligheten av vårdgivarens ersättningsanspråk förhandsprövas av Försäkringskassan enligt före-

¹ Senaste lydelse 2006:193.

² Senaste lydelse 2004:814. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

skrifter som regeringen meddelar.

Innan en undersökning eller viss behandling påbörjas *skall* vårdgivaren upplysa patienten om kostnaden för åtgärden. Om en följd av behandlingar behövs *skall* vårdgivaren upplysa patienten om de beräknade sammanlagda kostnaderna för behandlingarna. Om förutsättningarna för behandlingsförslaget eller kostnadsberäkningen ändras *skall* patienten upplysas om detta och om anledningen till ändringen.

Innan en undersökning eller viss behandling påbörjas *ska* vårdgivaren upplysa patienten om kostnaden för åtgärden. Om en följd av behandlingar behövs *ska* vårdgivaren upplysa patienten om de beräknade sammanlagda kostnaderna för behandlingarna. Om förutsättningarna för behandlingsförslaget eller kostnadsberäkningen ändras *ska* patienten upplysas om detta och om anledningen till ändringen.

Vårdgivaren är skyldig att på begäran av patienten ge honom eller henne ett intyg med uppgifter om vilka material som använts vid protetiska arbeten och andra behandlingar som syftat till att permanent ersätta förlorad vävnad.

15 a §³

Tandvård som avses i 7 § 1 *skall* vara avgiftsfri för patienten. Uppkommer kostnader med anledning av att patienten uteblivit från avtalat tandvårdsbesök, får avgift tas ut av patienten enligt grunder som landstinget bestämmer. Landstinget får också ta ut avgift, om patienten på begäran ges tandvård som inte är nödvändig för att uppnå ett från odontologisk synpunkt funktionellt och utseendemässigt godtagbart resultat.

Tandvård som avses i 7 § 1 *ska* vara avgiftsfri för patienten. Uppkommer kostnader med anledning av att patienten uteblivit från avtalat tandvårdsbesök, får avgift tas ut av patienten enligt grunder som landstinget bestämmer. Landstinget får också ta ut avgift, om patienten på begäran ges tandvård som inte är nödvändig för att uppnå ett från odontologisk synpunkt funktionellt och utseendemässigt godtagbart resultat.

Av patienter som får tandvård som avses i 7 § 2 och 3 får landstinget ta ut vårdavgifter enligt grunder som landstingsfullmäktige bestämmer, om inte något annat är särskilt föreskrivet.

Vid tandvård som avses i 8 a § samt vid undersökning för och utförande av oralkirurgisk behandling, som kräver ett sjukhus tekniska och medicinska resurser och som inte ersätts till någon del enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, gäller bestämmelserna om vårdavgifter i den öppna vården enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

Patienten *skall* ha rätt att välja om sådan tandbehandling som avses i 8 a § *skall* utföras av folktandvården eller av en enskild

Patienten *ska* ha rätt att välja om sådan tandbehandling som avses i 8 a § *ska* utföras av folktandvården eller av en enskild näringsidkare,

³ Senaste lydelse 2004:814.

näringsidkare, ett bolag, eller en annan juridisk person *som enligt 2 kap. 3 § lagen om allmän försäkring är uppförd på förteckning som upprättats av Försäkringskassan.* ett bolag, eller en annan juridisk person *vars vård kan berättiga till ersättning enligt lagen (2008:000) om statligt tandvårdsstöd.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Landsting och kommuner som inte tillhör något landsting (sjukvårdshuvudmän) *skall*, i fråga om personer som omfattas av sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, lämna ersättning för resekostnader

Landsting och kommuner som inte tillhör något landsting (sjukvårdshuvudmän) *ska*, i fråga om personer som omfattas av sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, lämna ersättning för resekostnader

1. i samband med öppen hälso- och sjukvård som anordnas av staten, ett landsting eller en kommun som inte ingår i ett landsting eller i samband med sjukhusvård enligt 2 kap. 4 § lagen om allmän försäkring,

2. i samband med rådgivning enligt lagen (1974:525) om ersättning för viss födelsekontrollerande verksamhet m. m.,

3. vid resor till och från sjukhus eller läkare som föranleds av en undersökning enligt förordningen (1975:1157) om ersättning för vissa läkarutlåtanden m. m.,

4. i samband med tillhandahållande av hjälpmedel åt handikappad,

5. i samband med tandvård som avses i 2 kap. 3 § *lagen om allmän försäkring*,

5. i samband med tandvård som avses i *lagen (2008:00) om statligt tandvårdsstöd*,

6. vid besök som med anledning av sjukdom görs hos läkare inom studerandeorganisationernas hälsovård, för vilken statsbidrag betalas ut av högskolestyrelse,

7. i samband med konvalescentvård som ges i konvalescenthem som har tagits upp på förteckning som fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer,

8. vid besök för sjukvårdande behandling som ges i omedelbart samband med insats enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,

9. vid besök för sjukvårdande behandling som ges med stöd av bestämmelserna om den kommunala hälso- och sjukvården i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763),

9. vid besök för sjukvårdande behandling som ges med stöd av bestämmelserna om den kommunala hälso- och sjukvården i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

10. *vid besök för läkarvård eller annan sjukvårdande behandling som ges med stöd av lagen (1991:1136) om försöksverksamhet med kommunal primärvård.*

¹ Senaste lydelse 1995:1489.

I fråga om resekostnader enligt första stycket 2 *skall* ersättning lämnas även när rådgivningen bedrivs av organisationer med Socialstyrelsens tillstånd.

För resekostnader som avses i första stycket 1 behöver ersättning lämnas endast om vården eller behandlingen getts med anledning av sjukdom eller förlossning.

Sjukvårdshuvudmännen *skall* också lämna ersättning för resekostnader vid vård enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning och vid sjukgymnastik enligt lagen (1993:1652) om sjukgymnastikersättning.

I fråga om resekostnader enligt första stycket 2 *ska* ersättning lämnas även när rådgivningen bedrivs av organisationer med Socialstyrelsens tillstånd.

Sjukvårdshuvudmännen *ska* också lämna ersättning för resekostnader vid vård enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning och vid sjukgymnastik enligt lagen (1993:1652) om sjukgymnastikersättning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:332) om avgiftsfria sjukvårdsförmåner m.m. för vissa hiv-smittade

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1993:332) om avgiftsfria sjukvårdsförmåner m.m. för vissa hiv-smittade ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Patientavgift *skall* inte tas ut av en smittad person som får tandvård som ersätts enligt 2 kap. 3 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring.

3 §

Patientavgift *ska* inte tas ut av en smittad person som får tandvård som ersätts enligt *lagen* (2008:00) om statligt tandvårdsstöd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

8 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § socialförsäkringslagen (1999:799) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 2 §¹

Den som är bosatt i Sverige omfattas även av

1. lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag,
3. lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag,
4. lagen (1988:360) om handläggning av ärenden om bilstöd till personer med funktionshinder,
5. lagen (1988:1463) om bidrag vid adoption av utländska barn,
6. lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn,
7. lagen (1993:389) om assistansersättning,
8. lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
9. lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.,
10. lagen (1996:1030) om underhållsstöd,
11. lagen (1998:702) om garantipension,
12. lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag,
13. lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn i fråga om
  - garantipension till omställningspension och änkepension,
  - efterlevandestöd till barn, och
  - pension enligt 6 kap. 5 § första stycket 2 samma lag eller enligt 4 § andra stycket 2 eller 6 § tredje stycket 2 lagen (2000:462) om införande av lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, beräknad i förhållande till det antal år som har tillgodoräknats som bosättningsstid i Sverige, och
14. lagen (2001:853) om äldre- försörjningsstöd.

– pension enligt 6 kap. 5 § första stycket 2 samma lag eller enligt 4 § andra stycket 2 eller 6 § tredje stycket 2 lagen (2000:462) om införande av lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, beräknad i förhållande till det antal år som har tillgodoräknats som bosättningsstid i Sverige,

14. lagen (2001:853) om äldre- försörjningsstöd, och
15. lagen (2008:00) om statligt tandvårdsstöd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

¹ Senaste lydelse 2007:209.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Försäkringskassan och Premi pensionsmyndigheten får i sin verksamhet behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att

1. återsöka vägledande avgöranden, 2. tillgodose behov av underlag som krävs för att den registrerades eller annans rättigheter eller skyldigheter i fråga om förmåner och ersättningar som nämns i 1 § skall kunna bedömas eller fastställas, 3. informera om sådana förmåner och ersättningar som nämns i 1 §, 4. handlägga ärenden, 5. planera verksamhet samt genomföra resultatstyrning, resultatuppföljning, resultatredovisning, utvärdering och tillsyn av respektive verksamhet, eller 6. framställa statistik avseende verksamhet enligt 4 och 5.	2. tillgodose behov av underlag som krävs för att den registrerades eller annans rättigheter eller skyldigheter i fråga om förmåner och ersättningar som nämns i 1 § ska kunna bedömas eller fastställas,

Försäkringskassan får i sin verksamhet också behandla uppgifter om enskildas tandhälsa om det är nödvändigt för att tillhandahålla Socialstyrelsen uppgifter i enlighet med vad som föreskrivs i annan författning.

Vid behandling för det ändamål som anges i första stycket 1 får inte uppgifter som direkt pekar ut den registrerade användas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

¹ Senaste lydelse 2004:792.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Förslag till lag om statligt tandvårdsstöd

*Regeringens förslag**Utskottets förslag***3 kap.****3 §**

Vårdgivaren ska till Försäkringskassan lämna uppgifter om

1. *sina patienters tandhälsa och om utförd tandvård,*

2. aktuella priser för de ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder som vårdgivaren utför, samt

3. innehållet i ingångna avtal om abonnemangstandvård enligt 2 kap. 2 § och om ett sådant avtal har upphört att gälla i förtid.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om vårdgivarens uppgiftsskyldighet i förhållande till Försäkringskassan och om den information som vårdgivaren ska lämna till en patient.

1. utförd tandvård,

2. aktuella priser för de ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder som vårdgivaren utför, samt

3. innehållet i ingångna avtal om abonnemangstandvård enligt 2 kap. 2 § och om ett sådant avtal har upphört att gälla i förtid.

Vårdgivaren ska till Socialstyrelsen lämna uppgifter om sina patienters tandhälsa.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om vårdgivarens uppgiftsskyldighet i förhållande till Försäkringskassan och om den information som vårdgivaren ska lämna till en patient.